

DEĞER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

SAYI
130
Ekim
2024

Ayın Önemi **08**

Röportaj **16**

Gezi **36**

Milli Egemenliğin Mührü: Cumhuriyet

Sercan İnceer

Moğolistan

Ceza ve Tevkifevleri
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

f ctedegerdergisi

globe cte.adalet.gov.tr

DEĞER
Tasarım: İlke GÜLER

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Enis Yavuz YILDIRIM
Genel Müdür

YAYIN KURULU

Fatih GÜNGÖR
Genel Müdür Yardımcısı
Yayın Kurulu Başkanı

Armağan BURAN
Daire Başkanı

Dilek ATAY
Tetkik Hâkimi

Hakan ERDEM
Yazı İşleri Müdürü ve Editör

YAZARLAR

A. Gül AŞIK DÖNERGÖZ • Abdullah KAYA
Ayşe GÖKCE • Celal CEYLAN
Dilek DEREBAŞI • Ersin KAYA
Ferhat ÇELİKİER • Hatice AYDOĞDU
Hüseyin ÖZTÜRK • İsa TİYEK • İsmail EVCİN
Kamil KIRATLI • M. Recep KOLCU
Mehmet VARNALI • Melike AKCURA YULDAŞ
Muhammed Emin GEYLANI • Murat NAMDAR
Mustafa GÜNAY • Nevgül DUMAN
Nevriye TOSUN • Nurgül AÇIKGÖZ • Onur KAYA
Samet YURTTAŞ • Şirin Ceren GÖMLEKSİZ
Ümmü GÖKDEMİR • Yasin YILMAZ

KONUK YAZARLAR

Enes Batuhan TANRIVERDİ

REDAKTÖRLER

Ayşe GÖKCE • Celal CEYLAN
Mehmet VARNALI • Murat Ali KIRBIYIK
Umur Tugay YÜCEL

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER • Halil İbrahim GÜNEŞ
Hayri TURHAL • İlke GÜLER

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Hacı Bayram Mah. Agah Efendi Caddesi
No:12/1 Altındağ/ANKARA
Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67
Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91
E-posta: ctedeger@gmail.com

Grafik Tasarım

BrainTurk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

Baskı

Ankara Açık ÇiK Matbaası
İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı
Şaşmaz/Ankara
Tel: (0312) 278 76 10
Faks: (0312) 278 25 68

Matbaa - Baskı Şefi

Zafer KARAKAYA

Yayın Türü

Yerel Süreli Yayın

Basım Tarihi

30/10/2024

Hakan ERDEM

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Değerli Okurlar,

Bu ay Değer dergisinin sayfalarını yine zengin ve ilham verici içeriklerle doldurduk. Ekim ayı değerimiz olan ahlak; toplumsal huzurun, adaletin ve bireysel erdemın temel taşıdır. Her birimizin kişisel ve toplumsal yaşantısında ahlaki değerlere sahip çıkması, geleceğimizin sağlam temeller üzerinde yükselmesi açısından büyük önem taşır.

Cumhuriyetimizin 101. yılına erişmenin haklı gururunu yaşıyoruz. 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinin zaferi olarak her yıl daha da büyük bir coşkuyla kutlanıyor. Bu vesileyle Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını bir kez daha minnetle anıyoruz.

Ceza infaz kurumlarımızda başlatılan geri dönüşüm ve sıfır atık projesiyle, doğal kaynakların korunması ve çevreye duyarlı bir sistem oluşturulması hedefleniyor. Bu projeye hem doğaya hem de gelecek nesillere daha temiz bir dünya bırakmayı amaçlıyoruz. Kurumlarımızda bu bilinçle gerçekleştirilen çalışmalar her geçen gün daha fazla başarı kaydediyor. İşte bu başarıyı araştırma sayfasına taşıyan yazarımız İsa Tiyek geri dönüşüm ile ilgili detaylı bilgiler veriyor.

Doğanın iyileştirici gücünü hepimiz hissetmişizdir. Ekoterapi, doğa ile yeniden bağ kurarak ruhsal ve bedensel sağlığımızı iyileştirmeye yardımcı olan bir terapi yöntemi olarak karşımıza çıkıyor. Doğa, insanın en büyük şifa kaynağıdır ve bizler bu gücü keşfetmeye devam ettikçe hayatımıza olumlu etkilerini daha fazla göreceğiz. Yazarımız A. Gül Aşık Dönergöz sizler için ekoterapiye kaleme aldı.

Bu ayın röportaj sayfasında televizyon dünyasının fenomen dizisi Gönül Dağı'nda başarılı performansı ile dikkat çeken genç oyuncu Sercan İnceer'i siz değerli okurlarımızla buluşturuyoruz. İnceer ile hem kariyeri hem de dizinin başarısı üzerine keyifli bir sohbet gerçekleştirdik. Sercan Bey'in samimi anlatımı ve içtenliği, onu izleyicinin gönlünde nasıl özel bir yere taşıdığını bir kez daha gösterdi.

Gezi sayfamızda ise sizi Asya'nın kalbinde benzersiz doğası ve tarihi ile büyüleyen Moğolistan'a götürüyoruz. Bu gizemli coğrafya sadece doğal güzellikleriyle değil aynı zamanda kadim kültürü ve tarihi zenginlikleriyle de keşfedilmeye değer bir diyar.

Her sayımızda olduğu gibi bu ay da okurlarımıza ilham verecek ve düşünmeye sevk edecek içeriklerle dolu bir dergi hazırladık. Keyifli okumalar dilerim.

DEĞER İÇİNDEKİLER EKİM • AHLAK

BAŞYAZI: 05

Ekim sayımızda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nın coşkusunu ve cumhuriyetimizin 101. yılını kutlamanın gururunu yaşıyoruz. Cumhuriyet; adaletin, eşitliğin ve özgürlüğün en güçlü teminatıdır. Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırma hedefimizde kararlıyız. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü olarak cumhuriyetin 101. yılında da adaletin toplumdaki değerini ve infaz sisteminin yeniden inşa sürecindeki önemini vurgulamaya devam ediyoruz.

EDİTÖRDEN: 01

Bu ay Değer dergisinin sayfalarını yine zengin ve ilham verici içeriklerle doldurduk. Ekim ayı değerimiz olan ahlak; toplumsal huzurun, adaletin ve bireysel erdemın temel taşıdır. Her birimizin kişisel ve toplumsal yaşantısında ahlaki değerlere sahip çıkması, geleceğimizin sağlam temeller üzerinde yükselmesi açısından büyük önem taşır.

Cumhuriyetimizin 101. yılına erişmenin haklı gururunu yaşıyoruz. 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinin zaferi olarak her yıl daha da büyük bir coşkuyla kutlanıyor. Bu vesileyle Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını bir kez daha minnetle anıyoruz.

Cumhuriyet: 06

Kurtuluş Mücadelesinde
Türk Ruhunun Uyanış Mucizesi
Cumhuriyet

Ayın Önemi: 08

Milli Egemenliğin Mührü:
Cumhuriyet

Cumhuriyet'in 101. Yılı: 10

29 Ekim

Değer: 12

Çağdaş Toplumun Göstergesi
Ahlak

Aile: 14

Bilgi Güçtür, Öğrenmek Özgürlük!

Röportaj: 16

Sercan İnceer

Eğitim: 22

Masalların Benliğimizdeki İzleri

Araştırma: 26

Çöp Değil Geri Dönüşüm:
Sıfır Atık Projesi

Güncel: 28

Yeşilin Çılgılığı: Orman Yangınlarına
Dikkat!

Hayatın İçinden: 30

Doğanın İyileştirici Gücü:
Ekoterapi ile Huzur Bulmak

Foto Değer: 32

16
Röportaj

Sercan İnceer

46
Spor

Olimpiyat Ateşi Paris'i Aydınlatı

22
Eğitim

Masalların Benliğimizdeki İzleri

Bir Fotoğraf Bir Hikâye: 34

Fas'ın Kalbi: Jemaa El Fnaa
Marakeş/Fas

Gezi: 36

Moğolistan

Spor: 46

Olimpiyat Ateşi Paris'i Aydınlatı

Kültür ve Gelenekler: 50

Panayır Geleneği

Edebiyat: 52

Çiçekler Bir Şölen Yaşamda

Tarih: 54

Vatan Aşkıyla Yoğrulmuş Bir Hayat:
Kazım Karabekir Paşa Destanı

Maneviyat: 56

Her Şey Ahlakımızın
Yansımasıdır

Psikoloji: 58

Özsevginin Sağlıksız Hali:
Narsizm

Beslenme: 60

Bolluk ve Bereketin Sembolü

Bunları Biliyor Musunuz?: 61

Neden Şemsiyelerin Çoğu Siyahtır?

Canlılar Alemi: 62

Mantis Karidesi

Bulmaca: 64

Siz Neredeyse Derginiz Orada!

Değer dergimiz Türk Telekom e-dergi uygulamasında.

Bütün operatörlerden dergilik uygulamasını indirerek dergimizi okuyabilir, kaydedebilir, paylaşabilirsiniz.

<https://cte.adalet.gov.tr/Home/Dergi/1>

Merhaba Değerli Okurlar,

Değer dergimizin ekim sayısında toplumumuzun manevi değerleri arasında önemli bir yere sahip olan “ahlak” kavramını merkezimize alıyoruz. Ahlak; bireylerin, toplumun ve kurumların temel yapı taşıdır. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü olarak bizler, infaz süreçlerinde insan onurunu koruma, topluma kazandırma ve yeniden sosyal hayata adapte etme misyonumuz çerçevesinde ahlak ve etik ilkeleri her zaman rehber edinmekteyiz. Bu kapsamda dergimizin içeriğinde ahlakın toplum hayatındaki rolünü, toplumsal iyileştirmedeki etkisini ve önemini ele alıyoruz.

Ekim sayımızda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nın coşkusunu ve cumhuriyetimizin 101. yılını kutlamanın gururunu yaşıyoruz. Cumhuriyet; adaletin, eşitliğin ve özgürlüğün en güçlü teminatıdır. Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ni çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırma hedefimizde kararlıyız. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü olarak cumhuriyetin 101. yılında da adaletin toplumdaki değerini ve infaz sisteminin yeniden inşa sürecindeki önemini vurgulamaya devam ediyoruz.

Değerli Okurlar,

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz tarafından Antalya'da düzenlenen Ceza İnfaz Kurumları 13.Yıllık Değerlendirme toplantısında ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik müdürlüklerimiz için önemli

değerlendirmelerde bulunduk. Ülkemiz genelinde 374 kurum müdürümüzün katılımıyla gerçekleştirilen bu toplantı, ceza infaz kurumlarımızın mevcut durumunu değerlendirmek, sorunlara çözüm üretmek ve geleceğe dair stratejiler belirlemek açısından büyük bir önem taşımaktadır. Adalet Bakan Yardımcımız Sayın Ramazan Can'ın katılımıyla gerçekleşen bu önemli etkinlikte infaz sistemimizin daha etkin daha verimli ve daha yetkin bir yapıya kavuşması için atılması gereken adımları kapsamlı bir şekilde ele aldık.

İnfaz sistemimizin her bir bileşenini, toplumdaki suçla mücadele sürecinin yalnızca bir parçası değil aynı zamanda suçla mücadele eden, insanı topluma yeniden kazandırma sürecinin vazgeçilmez bir unsuru olarak görüyoruz. Bu amaçla yürüttüğümüz eğitim, kültür, sanat ve spor faaliyetleri hükümlü ve tutukluların yeniden topluma kazandırılmasına önemli katkılar sunuyor.

Değer dergisi yayın kurulu olarak bizler, sizlere yalnızca güncel haberler sunmayı değil aynı zamanda ceza infaz sistemimizin vizyonunu ve bu vizyonun şekillendirdiği değerleri aktarmayı hedefliyoruz. Ekim sayımızda da ahlak, Cumhuriyet Bayramı ve infaz sistemimizin geleceğine dair konuları en güncel ve derinlikli biçimde siz değerli okurların istifadesine sunuyoruz.

Cumhuriyetimizin 101. yılında ahlak ve adalet değerleriyle dolu bir gelecek diliyorum.

“Türk milletinin karakter ve adetlerine en uygun olan idare Cumhuriyet idaresidir.” (1924)

“Cumhuriyet, ahlaki fazilete dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir.” (1925)

Mustafa Kemal ATATÜRK

Dilek ATAY

CTE Genel Müdürlüğü
Kurumsal İletişim Daire
Başkanlığı
Tetkik Hâkimi

KURTULUŞ MÜCADELESİNDE TÜRK RUHUNUN UYANIŞ MUCİZESİ

CUMHURİYET

Cumhuriyet, **Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde** benzeri görülmemiş bir mücadele ile kurulmuştur. Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin varoluş mücadelesini milli birlik ruhu ile taçlandırmış, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu eşsiz bir kahramandır. Türk milletinin atası Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, yokluklar ve imkânsızlıklar içerisinde Türk ruhunun uyanışının mucizesi Cumhuriyeti kurarak, Türk milletinin haysiyet ve varlığının gücünü dünya devletlerine ilan etmiştir.

Mustafa Kemal Paşa, Türk milleti ile birlikte, parçalanmış ve yok edilmek istenen Türk vatanını kurtarmak için Anadolu'da Milli Mücadeleyi başlatır. Atatürk, binbir yokluk ve yoksulluk içindeki milleti tek bir ordu tek bir kuvvet hâline getirerek Kurtuluş savaşını kazanması tüm dünyaya örnek olacak “*hürriyet meşalesini*” tutuşturmuştur. Tüm dünya devletlerinin kabul ettiği bir dâhi olmuştur. Atatürk, dehası ile Türk ruhunu uyandırmış ve bir mucizeyi gerçekleştirmiştir. Atatürk, dâhi kişiliği ile yıkılmış, yakılmış,

harap olmuş, fakir düşmüş kutsal vatan toprakları üzerine çağdaş ve modern Türkiye Cumhuriyeti Devletini kurmuştur. Yıkılan büyük bir imparatorluktan yeni bir bağımsız Türk devleti kuruluşuna kadar üç kıta üzerinde verdiği savaşlar ile dehasını göstermiştir. Türk ruhunu uyandıran dâhi Atatürk, 1. Dünya Savaşı'nın o karanlık günlerinde, Çanakkale'de Türk milletine milli bir kahraman ve bir umut ışığı olarak doğmuştur. Mustafa Kemal Atatürk, Türk ruhunu uyandıran, bir ulusun kendine olan güvenini

tüm dünyaya göstererek “yüzyılın dâhisi” hatta tüm çağların lideri olmuştur. Atatürk’ün bağımsız Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasındaki verdiği mücadelede en büyük gücü, Türk milletine olan güveni ve sevgisinden almıştır. **Mustafa Kemal’in herkesten farklı olan yönü ise bağımsızlık ruhu ve Türk milletine olan inancı idi.**

Düşman olarak savaştığı milletlere yüz yılın dâhisi olduğunu göstermiştir. **İngiltere Başbakanı David Lloyd George 1922’de şöyle demiştir:** “Yüzyıllar nadir olarak dâhi yetiştirir. Şu talihsizliğimize bakın ki O büyük dâhi çağımızda Türk milletine nasip oldu.” düşman olarak savaştığı milletlerle kısa zamanda dostluk kurarak Türk milletini dünyada herkesin saygı duyduğu bir millet hâline getirmiştir. Atatürk, milleti ile el ele, omuz omuza vererek çağdaşlık kapılarını açarak devrimleri ile mucizeyi gerçekleştirmiştir.

Türk’ün direniş ve bağımsızlık mücadelesi, öncelikle Mustafa Kemal Atatürk’ün milletine olan inancı ve sonsuz güveniyle başlamıştır. Türk milletinin tarihini ve bağımsızlık

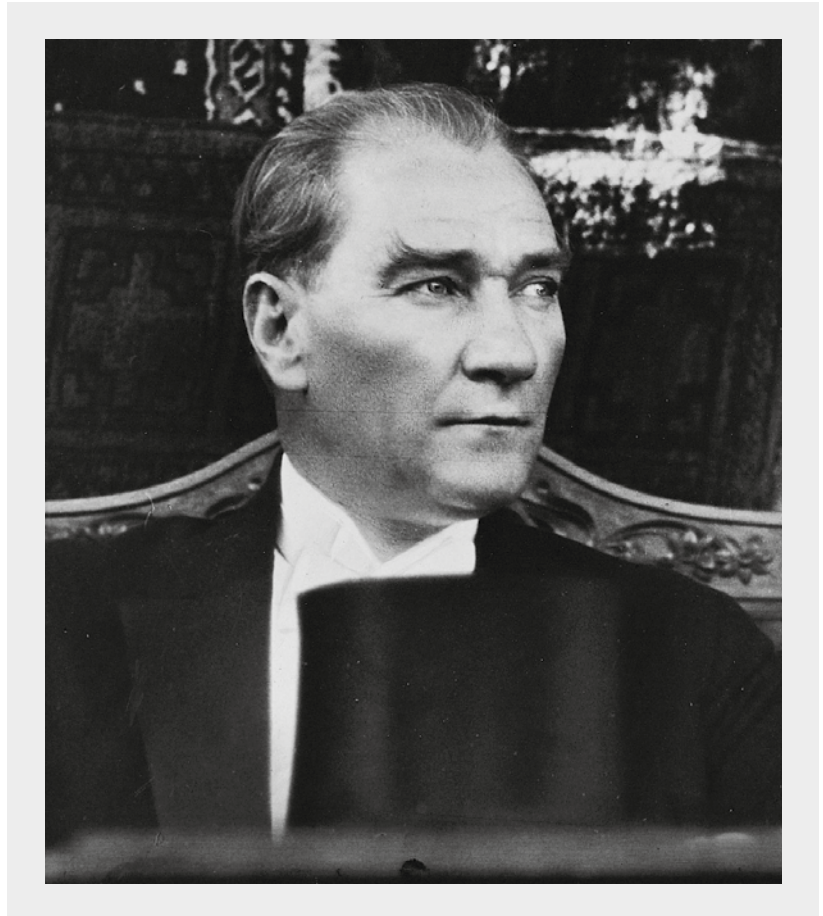
ruhunu, özgürlük iradesini çok iyi bilmektedir. Yaşanan tüm olumsuz koşulların Türk milletinin özgürlük ve hür yaşama iradesine gölge düşüremeyeceğine koşulsuz inanmaktadır. Mustafa Kemal’in dehası kendi sözlerinden açıkça anlaşılmaktadır. Ulusal direnişi bağımsızlık hedefi için milletinin ne denli hürriyetine düşkün olduğunu bilerek ve inanarak başlatmıştır. Mustafa Kemal sözlerinde Türk milletinin vatanseverlik ve bağımsızlık ruhunu, cumhuriyet ile yönetim iradesini açıkça belirtmektedir. “Cumhuriyet; düşüncesi hür, anlayışı hür, vicdanı hür nesiller ister.” demiştir.

Şöyle ki; “Hürriyet olmayan bir memlekette ölüm ve çöküş vardır her ilerleyişin ve kurtuluşun anası hürriyettir.” (1906) “Hürriyet ve İstiklal benim karakterimdir.”(1921) “Tarih bir milletin kanını, hakkını, varlığını

hiçbir zaman inkâr edemez.”(1923) “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” (1923) “Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyetidir.” (1933) “Yüksek Türk! Senin için yüksekliğin sınırı yoktur işte parola budur.” (1935) “Millet sevgisi kadar büyük mükâfat yoktur.” (1935)

Türk milletinin mücadele ruhunu yeniden alevlendiren bir lider olarak Kurtuluş savaşını başlatan Mustafa Kemal Atatürk, “...Temel ilke, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır...” diyerek, kurduğu Türkiye Cumhuriyeti’ni, Türk gençliğine emanet etmiştir. “**Ey yükselen yeni nesil! İstikbal sizindir, Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve yaşatacak sizsiniz.**”

“ Türkiye Cumhuriyeti Devletini Mustafa Kemal Atatürk kurmuştur. Yıkılan büyük bir imparatorluktan yeni bir bağımsız Türk devleti kuruluşuna kadar üç kıta üzerinde verdiği savaşlar ile dehasını göstermiştir.

Milli Egemenliğin Mührü:

Cumhuriyet

Samet YURTTAŞ

Edirne F Tipi Yüksek
Güvenlikli Kapalı Ceza
İnfaz Kurumu
Öğretmen

Mustafa Kemal ve kahraman silah arkadaşları, ülkenin düşman işgalinden kurtarılması ve ulusal bağımsızlığın kazanılmasını kendilerine bir görev bilerek bunun bilinciyle hareket etmişlerdir. Çünkü onlar vatan toprakları düşman işgalinden kurtarılmadan bir rejim tartışmasının ve millet egemenliğinin gereksiz olduğunun farkındaydılar. Cumhuriyetin ilanından önce içerisinde huzur ve güvenle yaşanacak bir vatana ihtiyaç vardı ve o vatan sömürgeci devletler tarafından dört bir yandan işgal altındaydı. Amaç bir an evvel vatanın düşman işgalinden kurtarılmasıydı. Vatanın düşman işgalinden kurtarılması için cephede mücadele edilirken bir

yandan da bundan sonraki süreç için hazırlıklar yapılıyor, millet egemenliğine geçişin sinyalleri veriliyordu. Özellikle Anadolu'da halkı bilinçlendirmek ve savaşa hazır hale getirmek için yapılan mitinglerde ve kongrelerde millet egemenliğinden ve millet üzerinde hiçbir gücün olmadığından bahsediliyordu. Düşman püskürtüldükten sonra yeni bir Türk devleti kurulacak ve yeni kurulacak olan devlet millet egemenliği temeline dayandırılacaktı.

22 Haziran 1919 tarihinde on günlük bir çalışma sonucunda **Amasya Tamimi** hazırlanmış, **milletin bağımsızlığının yine milletin azim ve kararı** ile sağlanacağından bu genelgede bahsedilmiştir.

haberleşerek her türlü her taraftan gelen teklif ve milli arzu üzerine Anadolu'nun her bakımdan en emin mahalli olan Sivas'ta milli bir kongrenin süratle toplanması kararlaştırılmıştır.”

Amasya Genelgesi'ndeki “**milletin azim ve kararı**” Erzurum Kongresi kararlarında “**milli iradenin hâkim kılınması**” biçiminde formüle edilmiştir. Erzurum Kongresi milli egemenliği esas alan yeni Türk devletinin kuruluşu açısından daha ileri bir adım sayılır. Kongre Kuvayı milliyeyi amil ve milli iradeyi hâkim kılmayı ilke olarak kabul etmiştir. Yine kongre, vatanı ve istiklali merkezi hükümetin koruyamaması durumunda bir geçici hükümetin kurulacağını karar altına almıştır. Aslında sözü edilen milli hükümet Temsil Heyeti'nin oluşturulmasıyla bu kongre tarafından kurulmuştu. Heyet başkanı olan Mustafa Kemal bütün kongreye de hâkim olmuştu.

TBMM'nin Açılışı ve Cumhuriyetin İlanı

TBMM'nin 23 Nisan 1920 tarihinde açılması, cumhuriyete geçiş süre-

cinin hızlanacağını müjdeliyordu. Saltanat henüz kaldırılmamış olsa da Osmanlı Hükümeti'nin ülkenin bütünlüğünü koruyabilecek güçte olmaması, sömürgeci devletlerin işgallerine karşı sessiz kalması, vatanı korumak için herhangi bir direnç gösterememesi, ordunun yetersiz ve dağınık olması gibi nedenlerden dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasına karar verilmişti. Ayrıca bu meclis cumhuriyetin ilanına giden yoldaki engellerden birinin daha ortadan kalkması anlamına geliyordu. **Mustafa Kemal Paşa**, meclisin açılmasından sonra meclis üzerinde hiçbir gücün olmadığını her fırsatta dile getirerek millet egemenliğinden asla taviz vermemiştir.

Bu durum Milli Mücadele'nin başından beri süregelen Ankara ile İstanbul arasındaki iktidar mücadelesinin Ankara lehine sonuçlandığının ispatıdır. Anadolu hareketi ilk andan itibaren İstanbul ile bir iktidar mücadelesine girişmiş TBMM, kendisinin üstünde herhangi bir gücü tanımayacağını bildirmiştir. TBMM, saltanat makamının da kendine ya da daha doğru deyişle milli egemenliğe bağlı olması gerektiğine inanıyordu. Oysa İstanbul Hükümeti Lozan Konferansı'na gitmek istemekle hâlâ iktidar olduğunu göstermeye çalışıyordu. Ancak TBMM'nin ele geçirdiği iktidarı artık bırakmaya hiç niyeti yoktu. Milli egemenliği tartışılmaz kılmak için yapılacak son bir şey kalmıştı. O da yeni rejimin adını koymaktı.

Nihayet uzun bir sürecin ardından Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde 29 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde cumhuriyet ilan edilmiştir. Nice zorlukların ardından gelen bu noktada cumhuriyet, milletimizi aydınlatarak Türk topraklarında hiç sönmeyecek bir meşale olarak varlığını sürdürmektedir.

Kaynaklar
1. Çetin, G.G.
2. Demirbaş O.

İlk kez bu genelge ile **ulusal egemenlikten ve milli iradeye** dayalı yönetim biçiminden bahsedilmiştir.

Altı maddelik metnin 1. maddesi şöyledir:

“Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir. Merkezi hükümetimiz İtilaf devletlerinin tesir ve denetimi altında kuşatılmış bulunduğu icaplarını yapamamaktadır. Bu hal, milletimizi yok olmuş tanıtıyor. Milletten bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır. Milletten hal ve vaziyetini göz önünde tutmak ve haklarının sesini cihana iltitmek için her türlü tesir ve denetimden uzak bir milli heyetin varlığı elzemdir. Bunun için

“**Cumhuriyetin ilanından önce içerisinde huzur ve güvenle yaşanılacak bir vatana ihtiyaç vardı ve o vatan sömürgeci devletler tarafından dört bir yandan işgal altındaydı. Amaç bir an evvel vatanın düşman işgalinden kurtarılmasıydı.**”

29 Ekim

Ümmü GÖKDEMİR

Hüseyin Turgut Personel
Eğitim Merkezi
Psikolog

Milli bayramlar genellikle bir ulusun ortak değerlerini, tarihini ve kimliğini vurgular. Bu bayramların milli birlik ve beraberlik üzerinde bir dizi psikolojik etkisi olabilir

Milli Gurur ve Kimlik Güçlenmesi: Milli bayramlar, insanlarda milli gururun artmasına ve ulusal kimlik duygusunun güçlenmesine katkıda bulunabilir. Özellikle 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, ülkenin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini hatırlatarak vatandaşların ortak bir tarihsel mirası paylaşmasını sağlar.

Toplumsal Birlik ve Dayanışma: Milli bayramlar, farklı toplumsal kesimleri bir araya getirerek toplumsal birlik ve dayanışma duygularını güçlendirebilir. Ortak kutlamalar ve etkinlikler, insanların birbirleriyle daha güçlü bir bağ kurmasına yardımcı olabilir.

Tarihsel Bilinç Oluşumu: Milli bayramlar, genç kuşaklara ülkenin tarihî olaylarını, önemli dönüm noktalarını hatırlatır ve öğretir. Bu sayede tarihsel bilinç oluşturulur ve geçmişin değerleri gelecek nesillere aktarılır.

Patriotizmin ve Vatandaşlığın Güçlenmesi: Milli bayramlar, insanların ülkelerine ve vatandaşlarına karşı daha fazla sevgi, saygı ve bağlılık duymasını teşvik eder. Bu da bireylerin vatandaşlık duygularını güçlendirir.

Cumhuriyet'in 101. Yılı

“ Bayramların çocuklar için özel etkinliklerle kutlanması, onların bu günleri daha anlamlı ve keyifli bulmalarını sağlar. Örneğin; okullarda düzenlenen törenler, milli şarkıların söylenmesi, milli kahramanların hikâyelerinin anlatılması gibi etkinlikler düzenlenebilir.

Motivasyon ve İyimserlik Artışı: Özellikle milli bayramlar, insanlarda geleceğe dair umut ve iyimserlik duygularının artmasına yardımcı olabilir. Kutlamalar, törenler ve etkinlikler insanlara motivasyon ve ilham verir. 29 Ekim ve diğer milli bayramların milli birlik ve beraberlik üzerindeki psikolojik etkilerinin çocuklara aşılması önemli bir konudur. Çocuklara bu değerlerin kazandırılması, onların milli kimliklerini güçlendirmek ve toplumsal birlik duygularını pekiştirmek açısından oldukça değerlidir. İşte çocuklara milli bayramların psikolojik etkilerini aşmak için yapılabilecek bazı yöntemler:

Eğitim ve Bilinçlendirme: Okullarda ve aile içinde çocuklara milli bayramların önemi ve anlamı hakkında eğitim verilmelidir. Bu eğitimler, çocukların milli tarihlerini ve milli kahramanlarını tanımasını sağlar.

Kutlamalar ve Etkinlikler: Milli bayramların çocuklar için özel etkinliklerle kutlanması, onların bu günleri daha anlamlı ve keyifli bulmalarını sağlar. Örneğin; okullarda düzenlenen törenler, milli şarkıların söylenmesi, milli kahramanların hikâyelerinin anlatılması gibi etkinlikler düzenlenebilir.

Simge ve Bayrak Kullanımı: Milli bayramlarda bayrakların ve milli simgelerin kullanımı, çocuklara milli kimliklerini görsel olarak ifade etmeleri konusunda önemli bir duygusal deneyim sunar. Bu, milli birliği ve beraberliği sembolize eder.

Hikâye Anlatımı ve Örnekler: Çocuklara milli bayramlarla ilgili hikâyeler anlatılabilir ve milli kahramanların örnek alınabilecek

yaşam öyküleri paylaşılabilir. Bu örnekler, çocukların milli değerlere ve toplumsal birlik duygularına olan bağlılıklarını artırabilir.

Anıtlar ve Müzelerin Ziyareti: Çocuklar milli bayramlarla ilişkili anıtları, müzeleri ziyaret ederek tarihi ve kültürel miraslarını daha yakından tanıma fırsatı bulabilirler. Bu ziyaretler milli bilinçlerini derinleştirebilir.

Aile İçi Paylaşım: Aileler milli bayramlarda çocuklarla birlikte özel anılar oluşturabilirler. Aile içinde bayramların kutlanması ve milli değerlerin önemi hakkında konuşmalar yapılması, çocukların milli birlik ve beraberlik duygularını pekiştirebilir.

Bu yöntemler sayesinde çocuklar, milli bayramların ve milli birliğin önemini daha iyi anlayabilir ve bu değerleri yaşamlarının bir parçası olarak benimseyebilirler. Bu şekilde gelecekte daha sağlam bir milli kimlik duygusu ve toplumsal birlik bilinci geliştirmeleri desteklenmiş olur.

Çağdaş Toplumun Göstergesi Ahlak

M. Emin GEYLANI

Doğubayazıt T Tipi
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Başmemuru

Etik ve ahlak, toplumun her bireyi için günlük yaşamın vazgeçilmez rehberleridir. Normal vatandaşların davranışlarını şekillendiren bu iki kavram, insanların bir arada uyumlu ve barış içinde yaşamasını sağlar. **Etik ve ahlak**, toplumsal hayatta nasıl davranmamız gerektiğini, başkalarına karşı sorumluluklarımızı ve kendi içsel değerlerimizi anlamamıza yardımcı olur.

Ahlak, bir toplumda bireylerin nasıl davranmaları gerektiğine dair genel kabul görmüş kurallar, normlar ve değerlerdir. Toplumun çoğunluğunun “doğru” ve “yanlış” olarak kabul ettiği bu kurallar; bireylerin başkalarına saygılı, adil ve dürüst davranmalarını sağlar. Örneğin, yalan söylememek, hırsızlık yapmamak ya da başkalarına zarar vermemek gibi temel ahlaki kurallar birçok toplumda yaygındır.

Etik ise bireylerin karşılaştığı karmaşık durumlar karşısında neyin doğru neyin yanlış olduğunu düşünmelerine yardımcı olan bir düşünme biçimidir. Etik, ahlahtan farklı olarak bireylerin bu kuralları sorgulamasını ve bu kurallara göre hareket edip etmeyeceklerine dair bilinçli kararlar almalarını gerektirir. Bir vatandaş için etik yalnızca toplumun kurallarına uymaktan öte bu kuralların arkasındaki temel prensipleri anlamayı ve uygulamayı içerir. Normal bir vatandaşın günlük yaşamında etik ve ahlak çok çeşitli şekillerde kendini gösterir. Bu iki kavram insanlar arası ilişkilerde, iş hayatında, kamusal alanlarda ve kişisel karar alma süreçlerinde sürekli devrededir.

Bir bireyin aile üyeleriyle, arkadaşlarıyla, komşularıyla ya da tanımadığı insanlarla olan ilişkilerinde etik ve ahlakın büyük bir önemi vardır.

“**Ahlak, bir toplumun genel olarak kabul ettiği normları ifade ederken etik, bireylerin bu normları sorgulamasını ve doğru davranışları rasyonel bir şekilde değerlendirmesini sağlar.**

Örneğin; bir arkadaşınıza verdiğiniz sözü tutmak, yardıma muhtaç bir komşunuza destek olmak ya da trafikte saygılı bir şekilde araç kullanmak, ahlaki sorumlulukların birer yansımasıdır. Aynı zamanda bir problemle karşılaştığınızda adil ve dürüst davranmak da etik bir gerekliliktir. Normal vatandaşlar iş hayatında da etik ve ahlaki kurallar doğrultusunda hareket eder.

Örneğin; iş yerinde dürüst olmak, sorumlulukları yerine getirmek, meslektaşlara adil davranmak ve iş yerinin kaynaklarını kötüye kullanmamak ahlaki ve etik açıdan doğru davranışlardır.

Ayrıca iş yerinde etik davranış, bir çalışanın sadece kendi çıkarlarını düşünmek yerine iş arkadaşlarına ve topluma da katkıda bulunmayı hedeflemesi anlamına gelir. Kamusal alanlarda insanların birbirlerine saygı göstermesi, etik ve ahlakın günlük yaşamda ne kadar önemli olduğunu gösterir. Sırada beklerken başkalarının hakkına saygı göstermek, çevreye zarar vermemek, kamu malına özen göstermek ve toplumsal kurallara uymak, normal vatandaşlar için ahlaki bir sorumluluktur. Bu davranışlar, toplumun daha uyumlu ve düzenli bir şekilde işlenmesini sağlar. Ahlaki ve etik kurallara uymak, bireylerin içsel huzurunu, saygınlığını ve topluma katkısını artırır. Ahlaki ve etik değerlere göre yaşamak bireylerin içsel huzurunu sağlar.

Başkalarına zarar vermeyen, dürüst ve adil davranan bir birey vicdanı rahat bir şekilde hayatını sürdürebilir. Etik ve ahlaki değerlere aykırı davranan kişiler ise genellikle suçluluk, pişmanlık ve içsel rahatsızlık yaşarlar.

Toplumda saygınlık kazanmanın yollarından biri, ahlaki ve etik değerlere göre yaşamaktır. Dürüst, adil ve sorumlu davranan bireyler toplum tarafından saygı görür. İnsanlar bu bireylere güven duyar ve onlarla daha güçlü sosyal bağlar kurarlar. Etik ve ahlaki değerler, bireylerin sadece kendi çıkarlarını düşünmeyip

topluma katkı sağlamalarını teşvik eder. Gönüllü çalışmalar yapmak, yardım kuruluşlarına destek olmak ya da çevreye duyarlı davranmak bir vatandaşın etik sorumluluklarını yerine getirdiği anlamına gelir. Bu tür davranışlar toplumun dayanışma içinde olmasına katkı sağlar. Modern dünyada teknoloji, iş hayatı, çevre ve insan hakları gibi alanlarda etik sorunlar sıkça gündeme gelmektedir. Çevreye karşı sorumluluklar, modern dünyanın en büyük etik meselelerinden biridir. Çevreyi koruma, geri dönüşüme katılma, enerji tasarrufu yapma gibi davranışlar bireylerin etik sorumlulukları arasında yer alır. Teknolojinin hızla ilerlemesiyle birlikte dijital dünyada etik sorumluluklar da önem kazanmıştır. Sosyal medyada başkalarının mahremiyetine saygı göstermek, sahte haber yaymamak ya da kişisel verileri korumak vatandaşların etik sorumlulukları arasındadır.

Etik ve ahlak hem bireysel yaşamda hem de toplumsal düzenin sağlanmasında merkezi bir rol oynar. Ahlak, bir toplumun genel olarak kabul ettiği normları ifade ederken etik, bireylerin bu normları sorgulamasını ve doğru davranışları rasyonel bir şekilde değerlendirmesini sağlar. Bu kavramlar, toplumların uyum içinde yaşamasını sağlarken aynı zamanda bireylerin kendi içsel sorumluluklarını keşfetmelerine olanak tanır.

Bilgi Güçtür, Öğrenmek Özgürlük!

“İnsanlar sadece maddi değil özellikle bu maddi kuvvetin içerdiği manevi kuvvetin etkisiyle yapıcıdırlar. Milletler de böyledir. Manevi kuvvet özellikle bilim ve inançla yüksek bir biçimde gelişir. Öyleyse hükümetin en verimli ve en önemli görevi eğitim işleridir. Bu yolda başarılı olmak için öyle bir program izlemek zorundayız ki o program milletin bugünkü haline toplumsal ve hayati ihtiyaçlarına, çevre koşullarına, çağın gereklerine uyum sağlasın, onlara uygun olsun. Bunun için çok büyük ama hayali ve karışık fikirlerden uzak durup gerçeğe derinliklerini görebek bakmak, dokunmak gerekir.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

Onur KAYA

Marmara 1 No.lu L Tipi
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Psikolog

Bir toplumu aydınlatan, gelişmiş medeniyetler seviyesine çıkaran faaliyetlerin başında eğitim, iyileştirme ve rehabilitasyon faaliyetleri gelmektedir. Suça sürüklenen kişilerin suça sürüklenme sebeplerinden en önemlisi bilgisizliktir. Kişiler işlediği eylemlerin olumsuz sonuçlarına ilişkin yeterli farkındalığa sahip olmadıkları için kolayca suça sürüklenmektedir. Yapılan araştırmalara göre; kişilerin eğitim seviyeleri, dâhil oldukları iyileştirme faaliyetleri ve okudukları kitap sayıları arttıkça suça

bakış açılarının değiştiği, suçtan zarar gören kişilere yönelik empati becerilerinin arttığı ve suçtan uzak durmaya yönelik çabalarının arttığı gözlemlenmiştir. **Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:** “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” (Zümer, 9), “Ey Rabbim, ilmimi arttır.” (Taha, 114), “Allah’tan kulları içinde ancak ilim sahibi olanlar korkar.” (Fatır, 28).

İslam dini bizlere öğrenmeyi, öğretmeyi, faydalı işler yapmayı ve suçtan uzak durmayı öğütlemektedir. **Peygamber efendimiz** de (s.a.v) bizlere şöyle buyurmuştur:

“İlim Çinde bile olsa gidiniz.”

Ceza infaz kurumları olarak tüm tutuklu ve hükümlüleri topluma kazandırmak, eğitmek, rehabilite etmek ve onların eğitim seviyelerini yükseltmekle sorumluyuz. Bu kapsamda hizmet veren kurumlardan biri olan **Marmara 1 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu** olarak bünyesindeki tüm birimler eş güdümlü çalışmaktadır. Yıllardır büyük başarılarla imza atıp tutuklu ve hükümlülere meslek kazandırmak, üniversite mezunu etmek, suçtan uzaklaştırmak gibi başarılarla imza atılmıştır. 01.01.2024-15.08.2024

tarifleri arasında **Psikososyal Servis** tarafından toplam 9950 **hükümlü/tutuklu** ile bireysel görüşme, 490 h/t'nin ailesi ile bireysel görüşme yapılmakla beraber 620 h/t'ye **aile içi iletişim, öfke kontrolü ve bağımlılık** konularında seminer verilmiştir. 130 h/t öfke kontrol ve bağımlılık konularında grup çalışmasına alınmıştır. Bunun yanı sıra kurumumuzda yakın zamanda faaliyete geçen sinema salonunda hükümlü ve tutuklular için **eğitici filmler** gösterilmektedir. Kurumumuzda 67 h/t açık ortaokul, 185 h/t açık lise ve 40 h/t açık üniversite eğitimine devam etmektedir. **Manevi rehberlik** birimi tarafından 6 h/t hafızlık kursuna dâhil edilip son aşamaya gelmiştir. Eylül ayında Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan sınavda 2 h/t hafızlık sınavını geçerek hafız olmuştur. Kurumumuzda meslek kazanan ve eğitim gören bazı h/t'ler ile yapılan çalışmaların neticesinde elde ettikleri kazanımları ile alakalı röportaj yapılmıştır.

Hükümlü O.A.

12.01.2018 tarihinden beri bu kurumdayım. Tutuklandığımda ilkokul

mezunuydum. Kurumda psikologlar ile yaptığımız görüşmeler neticesinde farkındalık kazandım. Kurum Psikoloğu Onur Bey tarafından Öfke Kontrol Grup Çalışmasını tamamlayarak suç farkındalığı elde ettim. Önce ortaokulu bitirmeye karar verdim. Sonrasında liseyi bitirdim ve üniversiteyi kazandım. Şu anda Anadolu Üniversitesi Tarih bölümünde okumaktayım. Tutuklanmadan önce ortaokulu bile bitirmeye ümidim yoktu. Şu anda hayal edemeyeceğim şekilde bir başarı elde ettim. Tahliye olduktan sonra tarih öğretmenliği yapmak istiyorum.

Hükümlü S. M. Y.

29.06.2021 tarihinden beri bu kurumda cezamı infaz etmekteyim. Psikososyal Servisinin düzenlediği voleybol turnuvasına katıldım. Tutuklandığımda ortaokul mezunuydum. Bu kurumda liseyi bitirdim ve Atatürk Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı bölümünü kazandım. Okumanın ve öğrenmenin verdiği mutluluğa doyamadığım için şu anda ikinci üniversitemi de okumaktayım. İstanbul Üniversitesi Hukuk Büro Yönetimi bölümünde eğitimime

devam etmekteyim. Victor Hugo'nun da dediği gibi "Bir okul açan bir hapisane kapatır." bu sebeple bizlere bu imkânı tanıyan başta Kurum Müdürümüz Özkan Özdemir olmak üzere Psikososyal Servis personeline teşekkürlerimi sunarım.

Hükümlü H. İ. Ö.

28.04.2017 tarihinden itibaren bu kurumda kalmaktayım. Kurum personeli tarafından sürekli eğitim ve öğretime teşvik edildik. İyileştirme faaliyetleri esnasında eğitimime devam etmek istedim ve kurumda liseyi bitirdim. Şu anda Atatürk Üniversitesi Lojistik bölümü öğrencisiyim. Tahliye olunca lojistik alanında kendimi geliştireceğim. Özellikle kurumumuzda yeni açılan sinema salonu sayesinde birçok eğitici film izleme imkânımız oluyor.

Hükümlü H. K.

18.01.2021 itibarıyla bu kurumdayım. Kurumdayken liseyi ardından Atatürk Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünü bitirdim. Dışarıdayken düzensiz bir yaşamım vardı. Ancak kurumdaki faaliyetler ile suçun vermiş olduğu zararların farkına vardım. Hatalarımdan pişman oldum. Burada meslek öğrendim. Çamaşırhanede çalışıyorum.

Hükümlü İ. Ş.

Ben 2007 yılından beri ceza infaz kurumlarında cezamı infaz etmekteyim. Bu kuruma 2012 yılında sevk edildim. Ben ceza infaz kurumuna ilk girdiğimde hiç kitap okumamış ilkokul mezunu biriydim. Ortaokul ve liseyi ceza infaz kurumlarında bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Sosyoloji bölümü ile Atatürk Üniversitesi Bilgisayar Programcılığı bölümlerinden mezun oldum. Asla hayal bile edemezken şu an iki tane üniversite diplomam var. Halen kurumun iyileştirme faaliyetlerine aktif olarak katılım sağlamaktayım. Kurumda verilen "Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı" grup çalışmasına devam etmekteyim. Hayal bile edemeyeceğim üniversitelerden mezun olduğum için mutluyum.

Sercan İnceer

Ekranların Sevilen Dizisi Gönül Dağı'nın Seyfettin'i Sercan İnceer Değer Dergisine Konuştu

5. sezonuyla reyting rekorları kırmaya devam eden Gönül Dağı dizisinin Seyfettin'i Sercan İnceer Değer dergimize özel açıklamalarda bulundu. İnceer, oyunculuk kariyerindeki serüvenini, dizinin başarısının sırrını ve Anadolu kültürünün ona kattığı değerleri anlattı. Küçük yaşlarda tiyatroya ilgi duymaya başlayan ve konservatuvar eğitimi ile bu ilgiyi pekiştiren Sercan İnceer, oyunculunun yalnızca bir ticaret olmadığını aynı zamanda toplumsal değerlere ışık tutan bir sanat olduğunu dile getirdi. Samimi ve güzel sohbet dolu röportaj siz değerli okurlarımızla...

Röportaj: Hakan ERDEM

Değer Dergisi
Yazı İşleri Müdürü

Merhaba Sercan Bey kendinizden bahsedermisiniz?

Merhaba ben Sercan İnceer, 1990 yılında Bakırköy'de doğdum. 6 yaşına kadar Bakırköy'deydim. Sonra Datça'ya taşındık. Babam restoran işletiyordu Datça'da. 5. sınıfa kadar bulundum sonra tekrar Bakırköy'e taşındık. Anadolu Turizm Otelcilik Lisesini bitirdikten sonra Eskişehir Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesinde Turist Rehberliği bölümünde okudum. Sonrasında konservatuar sınavına girdim ve İstanbul'da konservatuar okudum. Çeşitli tiyatro oyunlarında oynadım. İlk oyunculuk tecrübemi "Vatanım Sensin" dizisiyle yaşadım. Sonra Vuslat dizisinde oynadım. 2020 yılında da Gönül Dağı dizisine başladım ve halen Gönül Dağı dizisinde devam ediyorum.

Ekranların severek izlenen ve reyting rekorları kıran dizisi Gönül Dağı'na katılma süreciniz nasıl gerçekleşti?

Aslında çok acayip bir süreçti. Çünkü önce audition (deneme çekimi) veriliyor bizde. Bu deneme çekimlerinde bir metin oluyor. Senaryodan bir sahneyi oynuyoruz kameranın karşısında. Bana Kellerin Rıfat karakterinin rolü gelmişti. Ben de onu çalışıp oynadım. Ben zannediyordum ki kabul edildiğimde dizide Kellerin Rıfat'ını oynayacağım. Çünkü bana gelen oydu ama değilmiş. Seyfettin'in ilk bölümde çok uzun bir sahnesi olmadığı için onun deneme çekimini yapmışlar oyunumu görmek için. Ben oynadıktan sonra kabul edildim. Kabul edildiğimin ertesi günü de sete gittim Eskişehir'e ve böyle başladık.

Gönül Dağı serüveninizde sizi en çok etkileyen sahne hangisiydi?

48. bölüm, benim hikâyemi anlattığım bölümdü. Bir dağda Yörük kıızıyla buluşuyoruz. Karlı bir dağ. Oraya seti kurduk. Korkunç bir kar var. Dizime kadar geliyordu kar ve eksi 21 derecedeydi. Eksi 21 derecede biz yaklaşık dışarıda 2,5 saate yakın çekim yaptık, çok zordu. Titriyordum, titrememi durduramıyordum. Hepimiz çok üşümüştük. Orada o duyguya konsantre olmakta çok zorlandım. O sahne bazen karşıma çıkıyor, paylaşıyorlar. Burnum, yüzüm kıpkırmızı. Soğuktan donmak üzereydik. Titrememi durdurup, derin nefes alıp öyle sahneye giriyordum. En zorlandığım ve unutamadığım sahneydi.

Gönül Dağı dizisi Türk televizyon izleyicisi üzerinde büyük bir etki yarattı.

Sizce bu başarının ardındaki sır nedir?

Dizinin başarısının sırrı dizinin ruhudur bence. Önemli bir ruh taşıyoruz. İç Anadolu'nun kültürünü, türkülerini, insanların yaşayışını yansıtan çok fazla dizi yoktu. Ve bunu da doğru yansıtabilmek aslında bir başarıydı. Gönül Dağı bunu başardı bence. O ruhu iyi temsil edebildiğimiz için bence önemli bir başarı sağlandı. Bu aslında hepimizin başarısı. Anadolu kültürü İstanbul'da, İzmir'de yaşayan insanlara bile yansımış durumda. Ben İstanbul'da doğdum, büyüdüm ama babam bağlama çalar, türküler dinleriz, biliriz yani o kültürü. Öyle büyüdüm ben. Kulağımda o bağlama sesiyle büyüdüğüm için insan o ruhu taşıyor aslında. Dolayısıyla bence başarının etkisi bu. Çok güzel denk geldi her şeyiyle. Senaryo çok güzel yazılmıştı, oyuncular çok güzel, her bir karakter özenle seçilmişti. Birbir-

rimizle anlaşılıyor olmamız, çok iyi vakit geçiriyor olmamız da çok etkili. Bir de dizi İstanbul'da çekilseydi setten sonra herkes kendi evine gidecekti ama burada bütün oyuncular beraber aynı apartmanda kalıyoruz. Dolayısıyla mecburen artık bir yerde de o etkiyi yakalaman gerekiyor. Anlaşamayabiliriz, bir sürü olumsuz şey olabilirdi ama çok güzel anlaştık. Bütün bu detayların bir araya gelmesi çok güzel oldu. Pandemiyle beraber başladık biz diziyeye. Herkes evde oturuyordu. Onun da çok büyük etkisi vardır bence. Bu durum bir de tiyatroyla da alakalı bir şey. Çünkü tiyatrodaki sabah başlarsın akşama kadar prova yapılır. Bu bir aylık ya da bir buçuk aylık bir süreçtir. Birbirine alışsın. Provanın aslında amacı biraz da odur yani. Tanıyor olmak lazım birbirini. Nasıl, nerede, ne hareket yapacak ya da nasıl bir duygu çıkacak? Onunla birlikte vakit geçirmek gerekiyor zaten. Bu tiyatrunun aslında yapısından gelen bir şey. Biz de orada beraber yaşamak durumundaydık zaten. O etkileşim başarıya taşıdı gibi.

Canlandırdığınız Seyfettin karakteriyle kişisel olarak benzerlikler ya da farklılıklar var mı?

Aslında ben oyuncu olarak bir karakter kendimden ne kadar farklı olursa onu canlandırmayı o kadar daha çok seviyorum. Dolayısıyla Seyfettin benden çok başka bir karakter. Çok daha panik bir karakter. Ama tabii ki benden çıktığı için benimle alakalı benzer tarafları da var. Ben de samimi birisiyimdir. Yani samimi olurum hemen insanlarla Seyfettin de öyledir birazcık. Çok saf bir karakteri canlandırıyorum. Çok farklıyız Seyfettin'den. Ama şöyle de bir şey var: İlk başta Seyfettin'i çok seviyordum. Sonra Seyfettin'e sinirlendiğim anlar oldu. Senaryoyu okurken "Ya bunu da yapmazsın be arkadaş!" diye söylediğim yani Seyfettin'le böyle karşılıklı konuştuğumuz anlar oluyor. Dolayısıyla farklı taraflarımız daha fazla ortak yönlerimizden.

Gelecekte yer almak istediğiniz türde yapımlar veya roller var mı?

Var tabii olmaz mı? Kendime uzak karakterler oynamayı çok istiyorum. Çünkü bir şeyler öğreniyorum. Başka biri gibi düşünme, ona empati yapıyor olma kavramı oyunculukta en sevdiğim şey. Hatta şunu anlatmama izin verin lütfen. Geçen gün X platformunda bir yorum okudum. İşte "Seyfettin'in çocuğu olsaydı ne olurdu?" diye. Ben bunun üzerine yaklaşık 45 dakika düşündüm, hayal kurdum. Öyle güzel duygular yaşadım ki. Baba olma duygusunu Seyfettin üzerinden hayal etmek tarif edilemez bir duyguydu benim için. Çok anlamlıydı. Soruya tekrar geri döneyim. Polis rolünü oynamayı çok istiyorum, bir komiser oynamayı çok istiyorum. Zihinsel engelli bir bireyi oynamayı çok istiyorum. Yani kendimden uzak olan karakterleri oynamayı, o duyguları deneyimlemeyi çok istiyorum.

Set ortamında en çok kiminle vakit geçiriyorsunuz?

Ege Aydan abiyle çok iyi anlaşıyorum. Zaten sosyal medya hesabımdan da belli olacağı üzere. Ege abi ustamdır benim. Yıllarca devlet tiyatrosunda yönetmenlik yapmış. Muhteşem bir şans benim için. Diziye başlamadan önce onu biliyordum, oyunlarını da biliyordum, filmlerini izlemiştim. Çok ilginç bir andı Ege abiyle çalışacağımı öğrendiğim zaman. En çok Ege abiyle vakit geçiriyorum. Ama Ferdi abiyle de çok vakit geçiriyorum. Hüseyin Sevimli ile çok vakit geçiriyorum. Aslında herkesle çok iyiyim hep beraberiz. Zaten aynı apartmanda kalıyoruz Sivrihisar'da kaldığımız zaman. Dolayısıyla birinde toplanılıyor. Çünkü Sivrihisar'da dışarıda buluşabileceğimiz çok bir yer yok kasaba olduğu için. Dolayısıyla evde toplanıyoruz. Hep beraber vakit geçiriyoruz aslında. Herkesi çok seviyorum. Klişe olarak da söylemiyorum. Çok samimi söylüyorum.

Set dışında zamanınızı nasıl geçiriyorsunuz? Sizi motive eden ve geliştiren hobileriniz var mı?

Aslında set dışında çok dışarı çıkmıyoruz. Ben İstanbul'dan Eskişehir'e gidiyorum, dönüyorum. Ama gittiğimizde oyuncu arkadaşlarım ve büyüklerimle birlikte yaptığımız çok ritüel var. Bağlama çalıyorum, bendir ve gitar çalıyorum. Ferdi Sancar klarnet çalıyor. Eser Eyüboğlu zaten çalmadığı enstrüman yok neredeyse. Dolayısıyla toplandığımız zaman müzik yapıyoruz. Şarkı söylüyoruz birlikte. Eser abi ve Ferdi abi de söylüyor. Zaten

Röportaj

Hazal Çağlar'ın da çok güzel sesi var. O anlamda müzikle çok ilgili dizide oynayanlar. Öyle geçiyor genelde set dışı zamanımız.

Gönül Dağı dizisi Eskişehir-Sivrihisar'da çekiliyor. Dizinin 5. sezonuna başladınız. İnsanlar birçok ilden seti ve ilçeyi görmeye geliyorlar. Geldiklerinde nasıl bir ilgiyle karşılaşıyorsunuz?

Çok ilgi gösteriyorlar. Günde 500'e yakın araba giriş yapıyor Sivrihisar'a sadece Gönül Dağı dizisi için. Yani çok büyük bir rakam bence. Sivrihisar'ın geliştiğini görebiliyorum. 4 yıldır oradayız. Bu yüzden Sivrihisar'ın anlamı da çok büyük bizim için.

Dizi için seçilmiş güzel bir yer. Ben 1000 kişinin bizim sahneleri izlediğini biliyorum. Hafta sonları özellikle çok yoğun oluyor. Yani Frankfurt'tan, Fransa'dan, İspanya'dan, Almanya'dan setimize gelenler oluyor. Sırf bizim için geldiklerini söyleyen yurt içi yurt dışından yüzlerce insan oluyor. Bir kere şöyle bir şey olmuştu. Yaklaşık

1,5 saat sadece fotoğraf çekildik. Set bittikten sonra Ege abiyle beraber 1,5 saat aralıksız herhalde 200 kişiyle fotoğraf çekinmişizdir. İnsanlarla sohbet de ediyoruz. Muazzam bir ilgi var.

Özellikle genç oyunculara veya kariyerine yeni başlayanlara neler tavsiye edersiniz?

Gördüğümde, görüştüğümüzde soruyorlar "Ne yapmam gerekiyor?" diye. Öncelikle oyuncu olmak isteyen kişinin kendini biliyor olması gerekiyor. Kendini tanıyor olması gerekiyor. Ne istediğini iyi biliyor olması gerekiyor. Zor bir iş. Tiyatrodan bahsediyorum, oyunculuktan bahsediyorum. Böyle dışarıdan keyifli kısımları çok daha iyi çok daha fazla gözüküyor. Bu aslında her meslek için geçerli. Dışarıdan bakıldığında daha keyifli gözükür ama içine girdiğin zaman başkadır. Dolayısıyla biliyor olmak lazım. Bunu araştırıyor olmak lazım. Bence en önemlisi de çok seviyor olmak lazım. Herhalde söyleyebileceğim en önemli kriter bu. Eğer bu işi yapmak istiyorsan bunu ne kadar sevdiğini iyi anlıyor olman lazım.

Peki sizi motive eden ve geliştiren durumlar nelerdir? Yaptığınız işlerde sizi en çok neler motive eder?

Ben okumayı seviyorum, film izlemeyi çok seviyorum. Felsefe ile çok ilgileniyorum. Çok okurum. Psikoloji ile çok ilgileniyorum. Podcast dinlerim, vaktimi böyle geçiriyorum daha çok. Eve gittiğim zaman tek başıma yaşıyorum zaten gitarımı alırım elime, müzik yaparım. Saatlerin nasıl geçtiğini anlamam. Fotoğraf çekmeyi çok seviyorum, doğa fotoğrafları çekiyorum. Bunlar benim motivasyon kaynağım.

Gönül Dağı dizisi geniş bir izleyici kitlesine sahip. Bu diziyle topluma hangi mesajları ve değerleri aktardığınızı düşünüyorsunuz?

Tabii ki birçok kavramı anlatmaya çalışıyoruz ya da oynamaya çalışıyoruz. Ben değerlerimizden özellikle saygının çok büyük önemini olduğunu düşünüyorum. Kendi perspektifimden en azından. Yani birbirimize saygı duymamız

gerektiğini, düşüncelerimize saygı duymamız gerektiğini düşünüyorum. Büyüğün küçüğe, küçüğün büyüğe saygı duyması gerektiğini düşünüyorum. Saygı kavramı benim bakış açımdan verilmek istenen en değerli şeylerden bir tanesi. Benim kendi karakterim için de geçerli. Mesela, dizide başkanına olan saygısı muazzam Seyfettin karakterinin. Bu durum aynı zamanda sevgiyle harmanlanmış bir saygı paha biçilemez diye düşünüyorum.

Değer dergisinin ekim sayısında siz yer alıyorsunuz. Oyunculuk kariyerinizde “değer” kavramı nasıl bir yer tutuyor? Size göre bir oyuncu topluma hangi değerleri kazandırabilir?

Bence sanatçı kavramını biraz açacak olursak, topluma örnek olan anlamına geliyor. Sanatçılar, aydın kimseler ve çok değerliler. Dolayısıyla kendime hiçbir zaman sanatçıyım demiyorum, sanatçı olmaya çalışıyorum, sanatçı adayım diyorum. Çok büyük anlamı olduğunu düşünüyorum, büyük bir değer olduğunu düşünüyorum. Sanatçıların varlığının, yaşama tarzının ya da insanlara anlatı sunmasının çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Bizim dizide sevgi kavramı çok anlam kazanıyor bende. Dolayısıyla sevmeyi biliyor olmak yani bir başlıkla toplayacaksam sevmenin nasıl olduğu konusunda sanatçının bence sevmeyi öğretebilmesinin, sevmeyi gösterebilmesinin, o duyguyu tanımlamasının çok anlamlı olacağını düşünüyorum seyirci açısından.

Değer dergimiz eğitim, iyileştirme ve genel kültür anlamında katkı sağlamayı hedefleyen bir yayın. Siz dergimizle ilgili neler söylemek istersiniz?

Değer dergisini okudum, inceledim. Sizinle röportaj için konuş-

tuğumuz zamandan beri okuyor, takip ediyorum, internet sitesinden de bakıyorum. Elinize sağlık, tebrik ediyorum böyle bir derginin çıkmasında emeği olanları. Bence çok anlamlı işler bunlar. Dolayısıyla elinize sağlık. Adalet Bakanlığına bağlı böyle bir derginin yayınlanması, bu derginin her bir hükümlü ve tutukluya veriliyor olması, onların okuması çok anlamlı. Sanat kavramı bence insanı geliştiren ve bilgi sahibi yapan, kendi içinde yaşadığı duyguları geliştiren bir kavram. Siz de buna aracı oluyorsunuz. Hükümlü ve tutuklulara yönelik böyle faydalı bir çalışma yapıyor olmanız da çok anlamlı geliyor bana.

İnfaz ve koruma memurlarımıza buradan neler söylemek istersiniz? Gönül Dağı ekibi olarak sizleri konferansa da davet etmek isteriz.

Çok isterim, çok samimi söylüyorum. Ceza infaz kurumunda

çalışanların yaptıkları işlerin çok zor olduğunu düşünüyorum. Çok stresli ve motivasyonu yüksek tutmayı gerektiren bir meslek. Dolayısıyla çok mutluyum onların yanında olmaktan ve eğer böyle bir konferans olursa da seve seve katılmayı çok isterim.

Son olarak okurlarımıza, sizi izleyen hayranlarınıza, takipçilerinize neler söylemek istersiniz?

Bütün okurlara, izleyenlere çok teşekkür ederim. Çok görüyorum, takip ediyorum sosyal medyadan. Diziyi izledikten sonra resmen kurgu yapıyorlar sahnelerimizi. Mesajlarıyla bizlerin yanında oluyorlar. Gördüklerinde sevgilerini hissettiriyorlar. Zaten misafir gibi oluyoruz cumartesi akşamları evlerine. Evlerinden biriymiş gibi davranıyorlar bize. Sonsuz teşekkür ediyorum tüm Gönül Dağı izleyicilerine. Ayrıca bu güzel röportajı yapan size de çok teşekkür ederim. Başarılarınız daim olsun.

Eğitim

“Bir çocuğun zeki olmasını istiyorsanız ona masallar anlatın.
Eğer daha da zeki olmasını istiyorsanız daha çok masal anlatın.”

Albert Einstein

Masalların Benliğimizdeki İzleri

Eğitim; kâğıt, kalem ve planlı bir etkinlik olmanın çok ötesinde uzun bir süreci kapsamaktadır. Yapılan tüm araştırmalar bunu doğrularken bulgular eğitimin birçok alanda aktif ve dinamik bir süreci kapsadığını kanıtlamaktadır. Duyduğumuz, gördüğümüz hatta hayal ettiklerimiz bile bizde izler bırakır. Bizler ne olduğunu anlamadan bilgiler filizlenir, kök salar. O nedenle öğrenme, bilinçli olduğu kadar bilinçsizce de gerçekleşen muazzam bir terimdir.

Şirin Ceren GÖMLEKSİZ

Eskipazar Açık
Ceza İnfaz Kurumu
Uzman Öğretmen

Eğitim sayfamızın önümüzdeki birkaç sayısında sözlü ve yazılı anlatım kültürü, bu kültürün toplumu nasıl şekillendirdiği, kültürel öğrenmede masalların (*genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağza, kuşaktan kulağa sürüp gelen, olağanüstü kişilerin başından geçen olağan dışı olayları anlatan öykü türü*), mitlerin (*toplumun hayal gücünün etkisiyle doğan, geleneksel olarak yayılan olağanüstü halk hikâyeleri*), motiflerin (*bir yapıtta sık sık yinelenen süsleyici öge*), arketiplerin (*kök, örnek, ilk örnek*) etkileri gibi konulara değinilecektir. Bu bilgiler yolculuğu neden ve nasıl harmanlamış, çağlar boyunca birikmiş ve günümüze fantastik bir yansımada da bulunmuş bir yolculuktur. Keyifli okumalar dileriz.

Masallar, Mitler ve Efsaneler Ruhun Derinliklerinde Gizlenen Kadim Sırları mı Fısıldar?

Bizim duyduğumuz, annemizin duyduğu, ananemizin ve ondan çok daha eski kültürlerden bizlere aktaranların duyduğu anlatılar, toplumları şekillendiren en güçlü unsurlardan biridir. Yazının icadından çok daha eskiye dayanan bu iletiler; insanlığın bilgi, değer ve deneyimlerini aktarmanın bir kanalı olmuştur. Toplumların kültürel kodlarına işlenmiş mitler, efsaneler, gelenekler, inançlar böyle muazzam bir kanal ile bizlere ve bizden çok daha gelecekteki kuşaklara aktarılacaktır. Kolektif bir bilinç, toplumsal ve evrensel bir değer işlendiği dinamik bir sürece yayılacaktır.

“Anlatılar, masallar, mitler, duygusal derinliği anahtar bir sembol dili kullanarak insan kalbinin en karmaşık ve bilinçaltı duygularına dokunarak yapmaktadır. Örneğin, bir masal sadece bir masal değildir hayat dersidir.

Sözlü anlatım materyalleri, derin yaşam dersleri sunan kadim rehberler olarak dikkat çeker. Bir çocuğun ruhunda filizlenen iyilik, cesaret, umut, kahramanlık gibi olgular hayat boyu birikerek çoğalacak değerler yumağını oluşturur bireyde.

Hepimiz kötülerin cezalandırılacağını, iyiliklerin ödüllendirileceğini, sevginin ulvi bir gücünün olduğunu biliriz. **Sözlü anlatılar bunu nasıl daha içsel bir sürece dâhil ediyor sizce?** Anlatılar, masallar, mitler, duygusal derinliği anahtar bir sembol dili kullanarak insan kalbinin en karmaşık ve bilinçaltı duygularına dokunarak yapmaktadır. Örneğin, bir masal sadece bir masal değildir; hayat dersidir, duygu aktarımıdır, umut çağrısıdır. Bu kurgusal anlatılar insanların akıl etme kabiliyetlerini ve bir probleme birden çok çözüm üretebilme becerilerini geliştirir. Yaşantılar, anlatılarda masallara dönüşmüş, masallar bireylerin yaşantılarına dâhil olmuş ve etkilemiştir.

“ **Toplumların kültürel kodlarına işlenmiş mitler, efsaneler, gelenekler, inançlar böyle muazzam bir kanal ile bizlere ve bizden çok daha gelecekteki kuşaklara aktarılacaktır. Kolektif bir bilinç, toplumsal ve evrensel bir değer işlendiği dinamik bir sürece yayılacaktır.**

Masallar aracılığı ile öğrenmek bilgi edinmenin çok ötesinde bir işleve sahiptir. Her sözlü anlatım bir yolculuğa davettir. Arketipler, motifler ve o mistik dünya, hayal dünyamızı işe koşar. Sadece çocuklar için de değildir. Biz yetişkin bireylere de dokunur. O büyülü yolculuk, içimizde var olan çocukluk ruhunu canlandırır. Masallarla öğrenmenin, bilginin kendi kalbimizle yoğrulmuş ve bilincimize katılmış bir araç olduğunu biliriz.

Sözlü Anlatım Toplumsal Bir Eğitim Aracı mıdır?

Sözlü anlatım toplumun eğitilmesinde büyük ve kuvvetli bir araçtır. İnsanların beyni öğrenmeye programlıdır. Beyin; masallar ve diğer anlatı türleri aracılığı ile duygu, düşünce ve davranışları deneyimleyerek kültürel değerleri, toplumsal kuralları, düşünüş ve algıyı öğrenir.

Kültürel Kimlik İnşası

Sözlü anlatım, toplumun kültürel kimliğinin temellerini atmakla kalmaz gelecek kuşaklara istikrarlı bir aktarım da yapar. Masallar, destanlar,

efsaneler, halk hikâyeleri kolektif bir hafıza da oluşturur. Bu anlatılar ile ortak değerler, normlar ve dünya görüşleri oluşur. Örneğin, Nasrettin Hoca ve Dede Korkut hikâyeleri Türk toplumu için tarihi zenginlik, mizah, değerler, bilgelik gibi anlayışları kimliğimize işlemiştir.

Toplumsal Değerlerin ve Normların Aktarımı:

Nesiller boyunca anlatılan hikâyeler, masallar, mitler, efsaneler toplumun neyi doğru neyi yanlış kabul ettiğini, hangi davranışların onaylandığını ve hangilerinin dışlandığını öğretir. Bu ahlaki eğitimin en temel ve en önemli yoludur.

Birlik ve Aidiyet Duygusunun Güçlenmesi:

Ortak hikâyeler, toplumu oluşturan bireyler arasında oldukça güçlü bir bağ oluşturur. İnsanlar aynı hikâyeleri dinleyerek aynı ritüelleri tekrarlayarak bir aidiyet bağı hissederler.

Bu bağ, toplumsal dayanışmayı güçlendirdiği kadar savaş, saldırı vb. durumlarda toplumun bir arada kalmasını sağlar.

Eğitim ve Bilgi Aktarımı:

Anlatılar, çağlar öncesinde yazının icadından önce toplumlarda bilginin aktarılmasının temel yolu olmakla birlikte yazının icadından günümüze kadar da bu işlevi yerine getirmiştir. Tarım, avcılık, geleneksel tıp vb. bu yolla öğretilerini günümüze taşımaktadır. İnsanların hayatta kalma becerilerinin gelişiminde, bilginin korunması ve yayılması bağlamında çok işlevsel bir görev üstlenmiştir.

Toplumsal Değişim ve Yeniliklerin Taşınması:

İlginç gibi görünse de sözlü anlatım sadece geçmişten ve güncel bilgiler getirmez. Toplumun değişim ve yenilik arayışının her daim devam ettiğini anlatmaya çalışır.

“ Sözlü anlatım materyalleri, derin yaşam dersleri sunan kadim rehberler olarak dikkat çeker. Bir çocuğun ruhunda filizlenen iyilik, cesaret, umut, kahramanlık gibi olgular hayat boyu birikerek çoğalacak değerler yumağını oluşturur bireyde.

Bu bilgiler ışığında görünüyor ki sözlü anlatım sadece bir iletişim dili sadece bir eğitim süreci değil toplumun kültürel varlığını sürdüren, yenilenmeyi sağlayan, ortak bir değerler sistemini oluşturan araçlardır. Bu anlatılar zengin uyarıcı kelime ve mimiklere sahiptir. Duygulara, düşüncelere, hayal dünyasına seslenerek sinir sisteminin uyarılmasını sağlar. Yeni nöron bağlantılarının kurulmasını sağlar. Sonuç olarak yeni anlam örüntüleri oluşur.

Gerçek yaşam alanı dışında nispeten daha güvenli bir alanda kahramanların duygu, düşünce ve davranışlarını anlamak; kararları, duyguları, neden ve sonuçları deneyimlemek olumlu ve etkili kazanımlardır. Bir sonraki sayımızda ayna nöronların masallar aracılığı ile nasıl çalıştığını, beynimizin masallar aracılığı ile neler başardığını göreceğiz. Yeni sayıda görüşmek dileğiyle.

Kaynaklar

1. Sevil Civelek, Masal ve Beyin T.C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019
2. T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Müzikli Hikâye ve Masalların Okul Öncesi Eğitim Dönemindeki Çocukların Yaratıcılık Düzeylerine Etkisi Özge Metin (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul-2019

Çöp Değil Geri Dönüşüm: Sıfır Atık Projesi

İsa TİYEK

Karatepe Yüksek Güvenlikli
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Sıfır atık projesi; israfın önlenmesi, atıkların sıfıra indirilmesi, geri dönüşümün artırılması ve doğal kaynakların sürdürülebilir bir seviyeye ulaştırılmasını amaçlayan önemli bir projedir. Bu proje ülkemizde 2017 yılında Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından başlatılmış olup toplumumuzun tüm kesimlerini aynı çatı altında buluşturan büyük bir çevre hareketi olarak öne çıkmış ve benimsenmiştir.

Sıfır atık projesinin başlatıldığı günden itibaren sisteme dâhil olan 185 bin bina veya yerleşkesiyle ceza infaz kurumları olarak bizler projede hangi oranlarda yer almaktayız? Kurumlarımızdaki geri dönüşüm oranları nelerdir? Ceza infaz kurumlarımızda bu konuda görevi başındaki personel ile hükümlü ve tutuklulara kurum idaresi tarafından yeterince eğitim verilmekte midir? Ceza infaz kurumları olarak tam kapasite sıfır atık projesine geçebildiğimiz takdirde doğal kay-

naklarımızdan ne kadar kazancımız olacak bu sayımızda bu konuyu ele alacağız.

Yakın zamanda açılarak faaliyetlerine başlayan **Karatepe Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu** özelinde bu konuya baktığımızda Tekirdağ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne başvuru yaparak sıfır atık belgesini alan Karatepe Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, ilgili belediye sınırları içerisinde geri dönüşüm alanında

Kurum Adı	Karatepe Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü	
Kurum Türü	Kamu Kurum ve Kuruluşu	
İşlem Tarihi	04.09.2024	
Atık Tür Miktarları ve Kazanımları		
Atık Tür	Miktar	Kazanım
Karışık (Plastik Kağıt, Cam, Metal)	750 kg	586.80 lt Petrol 1299.15 kwh Enerji Tasarrufu 0.56 m ³ Atık Depolama Alanı Tasarrufu 9.22 kg Sera Gazı 5.19 adet Ağaç 0.76 m ³ Atık Depolama Alanı Tasarrufu 1251.52 kwh Enerji Tasarrufu 8.55 m ³ Su tasarrufu 54.03 kg Sera Gazı 0.10 ton Hammadde 3.43 kwh Enerji Tasarrufu 0.12 m ³ Atık Depolama Alanı Tasarrufu 2.45 kg Sera Gazı 0.09 ton Hammadde 46.71 kwh Enerji Tasarrufu 0.22 m ³ Atık Depolama Alanı Tasarrufu 6.91 kg Sera Gazı

*Tablo sıfır atık bilgi sistemi üzerinden alındığı gibi üzerinde oynama yapılmadan aynen paylaşılmıştır.

“**Toplanan atıklardan; 185 milyar TL ekonomik kazanç sağlanmış, 104 milyon m³ depolama alanından tasarruf sağlanmış, 498 milyon ağaç kurtarılmış, 127 milyon varil petrolden tasarruf edilmiştir.**

yetkilendirilmiştir. Firmaya teslim edilen sadece 750 kg karışık atıkların, EÇBS (e-Çevre Bilgi Sistemi) sistemine girildikten sonra oluşan net geri kazanımları gösterir tabloyu farkındalık oluşması adına siz değerli okurlarımız ile paylaşmak istiyorum. Yoğun iş tempolarının arasında yeterince dikkatimizi çekmeyen, bir köşede öylece durduğunu düşündüğümüz geri dönüşüm kumbaralarının aslında geleceğimizin doğal kaynakları üzerinde ne kadar etkilerinin olduğunu ortaya çıkaran sonuçların sizler için de şaşırtıcı olacağını düşünüyorum.

Ceza infaz kurumlarımıza cezanın infaz edildiği bir taş yapı, sade bir bina olarak bakmanın ötesinde aynı zamanda bir eğitim yuvası olarak bakmak yerinde olacaktır. Alanında yetkin kişiler tarafından sıfır atık projelerine dair verilen eğitimler sonrasında toplumun bizlere rehabilite edilmek üzere emaneti olan hükümlü ve tutuklulara çevre bilincini aşılayarak onların doğaya olan duyarlılıklarını artırır. Bu çalışmalar cezalarını infaz etme aşamalarından topluma yeniden

kazandırma süreçlerine kadar etkin rol oynar, kendisini toplumun bir parçası olarak görme bilincini diri tutar ve kendisini değerli hissettirir.

2023 yılı itibarıyla “Sıfır Atık Hareketi” kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda:

- Sıfır atık yönetim sistemine geçen bina/yerleşke sayısı yaklaşık 185 bine ulaşmıştır.
- Sıfır atık konusunda yaklaşık 21 milyon kişiye eğitim verilmiştir.
- Projenin başladığı yıl (2017) %13 olan geri kazanım oranımız 2021 yılında % 27,2’ye, 2022 yılında % 30,13’e, 2023 yılında %34,92’ye yükselmiştir.
- 2035 yılı geri kazanım hedef oranı %60 olarak belirlenmiştir.
- Proje başlangıcından bu yana 29,3 milyon ton kağıt-karton, 7,8 milyon ton plastik, 2,9 milyon ton cam, 3,7 milyon ton metal ve 16,2 milyon ton organik ve diğer geri dönüştürülebilir atıklar olmak üzere toplamda yaklaşık 59,9 milyon ton geri kazanılabilir atık, Çevre Şehircilik ve İklim

Değişikliği Bakanlığı tarafından lisans almış işletmelerce işlenerek ekonomiye kazandırılmıştır.

- Toplanan atıklardan; 185 milyar TL ekonomik kazanç sağlanmış, 2,6 milyar kwh enerji tasarrufu, 819 milyon m³ su tasarrufu, 104 milyon m³ depolama alanından tasarruf sağlanmış, 5,9 milyon ton sera gazı salımı önlenmiş, 498 milyon ağaç kurtarılmış, 127 milyon varil petrolden tasarruf edilmiştir.

Sıfır Atık Projesine Verilen Uluslararası Ödüller

- 2018 FAO tarafından “Sıfır Atık, Sıfır Açlık Ödülü”
- 2021 UNDP tarafından Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Eylem Ödülü
- 2021 BM İnsan Yerleşimleri Programı (Habitat) “Waste Wise Cities Global Champion Ödülü”
- 2022 Akdeniz Parlamenter Asamblesi Ödülü (PAW Awards)
- 2022 Dünya Bankası tarafından “İklim ve Kalkınma Liderliği Ödülü”

Yeşilin Çılgılığı: Orman Yangınlarına Dikkat!

Dilek DEREBAŞI

Karabük T Tipi Kapalı Ceza
İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Türkiye'nin ciğerleri yanıyor, her yıl yaz aylarında alevler yeşil örtümüzü yutuyor, umutlarımızı kül ediyor. Orman yangınları sadece ağaçlarımızı yok etmiyor aynı zamanda yaban hayatımızı, geleceğimizi ve en önemlisi ruhumuzu da yakıyor.

Ormanlarımızın yok olması sadece ekolojik bir felaket değildir aynı zamanda kültürel ve manevi bir trajedidir. Atalarımızdan miras kalan bu yeşil hazineyi korumak hepimizin vatandaşlık görevidir. Bu yangınlara dur diyebilmek için hepimize büyük görevler düşmektedir. Yetkililerin caydırıcı cezalar vermeleri, halkın ise bilinçli bir tutum sergilemesi gerekmektedir. Herkesin elini taşın altına koyması, ormanlarımızın korunması için mücadele etmesi en önemli görevimizdir.

Son iki yıl Türkiye'de orman yangınları açısından oldukça zorlayıcı bir dönem olmuştur. 2021 yazında Türkiye'yi saran orman yangınları ülke tarihindeki en büyük orman yangınları olarak kayıtlara geçmiştir. 2023 yaz mevsiminde ise Ege ve Akdeniz bölgelerinde çıkan yangınlarda maalesef manevi ve maddi önemli kayıplar vermiş bulunmaktayız. Bu yangınlar milyonlarca hektar ormanlık alanın yok olmasına, biyolojik çeşitliliğin azalmasına ve toprak erozyonuna yol açmıştır. Birçok insanımız canlarını yitirirken; evler, iş yerleri ve tarım arazileri de zarar görmüştür.

Küresel ısınma, kuraklık ve aşırı hava olayları gibi iklim değişikliğinin etkileri orman yangınları risklerini artırmaktadır. İnsan ihmalinin de orman yangınların-

da payı büyüktür. Resmi verilere göre insan kaynaklı orman yangını oranı Türkiye'de %87 iken dünyada bu oran %80'dir. Bu sebeplerden ötürü iklim değişikliği ile mücadele, ormancılık politikalarının geliştirilmesi ve halkın bilinçlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Orman yangınları sadece Türkiye'yi değil tüm dünyayı tehdit eden bir sorundur.

Orman yangınlarıyla ilgili istatistiksel veriler korkutucu boyutlardadır.

- 2021 yılında dünya genelinde 4,5 milyon hektardan fazla orman alevlere teslim olmuştur. Bu alan Türkiye'nin yüzde 6'sına denk gelmektedir.
- 2022 yılında ise bu rakam 4,4 milyon hektardır.

- En çok orman yangını görülen ülkeler ABD, Rusya, Kanada ve Avustralya olmuştur.
- 2024 yılı 15 Temmuz itibarıyla dünya genelinde 3,8 milyon hektardan fazla orman alevlere teslim olmuştur.

Bu yangınların yarattığı kayıp trilyonlarca dolarla ölçülmektedir.

Orman Yangınlarına Müdahale ve Teknolojik Gelişmeler

Teknoloji, orman yangınları ile mücadelede önemli bir araçtır. Yapay zekâ, robotik sistemler, uydu teknolojisi ve hava araçları gibi yeni teknolojiler yangınları daha hızlı ve etkili bir şekilde söndürmeye ve ormanlarımızı korumaya yardımcı olmaktadır.

Türkiye’de Orman Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen “Orman Yangınları Erken Uyarı ve İzleme Sistemleri” yapay zekâ kullanılarak erken aşamada yangınları tespit etmekte ve müdahale ekiplerine rehberlik etmektedir.

ABD ve California Eyalet Ormancılık Yangın Koruma Departmanı yangınları söndürmek için İnsansız Hava Aracı (İHA) kullanmaktadır. Bu araçlar yangın alanlarını havadan izlemek, yangın söndürme ekiplerine rehberlik etmek ve kimyasal söndürme maddelerini doğrudan yangın bölgesine taşımak için kullanılmaktadır.

Avrupa Uzay Ajansı (ESA) yangınlarda müdahalede kullanılmak üzere uydu görüntüleri ve veriler sağlamaktadır. Bu veriler yangın-

ların yoğunluğunu ölçmek, yangın kaynaklarını ve yangının yayılma yönlerini belirlemek için kullanılan araçların koordinasyonunu sağlamak amacıyla da kullanılmaktadır. Ancak teknolojinin tek başına yeterli olmadığını da unutmamak gerekir. Halkımızın bu konuda bilinçli olması, ormancılık politikalarının geliştirilmesi ve uluslararası iş birliği oldukça önemlidir.

Unutmayalım ki ormanlar sadece ağaçlardan oluşmaz. Ormanlar doğanın kalbi, hayatın kaynağı ve ruhumuzun aynasıdır. Bu aynayı kırmamak, bu kalbi korumak hepimizin elindedir.

Kaynaklar

1. <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler>
2. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunya-da-son-10-yilda-yaklasik-82-milyon-hektar-ormanlik-alan-yandi>

Doğanın İyileştirici Gücü:

Ekoterapi ile Huzur Bulmak

A. Güi AŞIK DÖNERGÖZ

Kayseri Denetimli
Serbestlik Müdürlüğü
Psikolog

Üzgün ve stresli olduğunuzda toprakla uğraşmak ya da yemyeşil bir ormanda yürümek sizi huzurlu ve rahat hissettirir mi? Ormandaki kuş seslerinin, çam ağaçlarının kokusunun o ana kadar zihninizi meşgul eden düşüncelerden sizi uzaklaştırdığını hissettiniz mi? Peki, yalın ayak toprağa bastığınızda rahatladığınızı hissettiniz mi? Bir ağacın gölgesinde oturduğunuzda, bir çiçeği kokladığımızda sebepsiz yere içinizin mutlulukla dolduğu oldu mu?

Doğayla bağlantılı tüm bu iyi hissetme hallerini anlatmak için günümüzde sıkça karşılaşılan aslında hepimize doğuştan kodlanmış olan ancak yaşantımız nedeniyle uzak-

laşılan bilimsel bir terimden söz edeceğim bu yazıda: “Ekoterapi.”

Ekopsikoloji ve Ekoterapi

Çevre, canlı ve cansız varlıkların karşılıklı etkileşiminin bütünü olarak tanımlanabilir. Çevre, bir canlının yaşamında temel bir unsur olmasının yanı sıra bireyin gerek fiziksel gerekse psikososyal sağlığının belirleyicilerindedir. İnsan evrensel çevresiyle karşılıklı etkileşiminin sonucu olarak bedensel, ruhsal, sosyal ve kültürel boyutları ile gelişen ve değişen, dinamik biyo-psiko-sosyal bir varlıktır. Bu bağlamda çevre insan sağlığı için vazgeçilemez, iyileştiren, besleyen ve koruyan bir unsurdur.

Doğanın insanlar üzerindeki stresi azalttığı ve ruhsal durumlarını olumlu yönde etkilediği vurgulanmaktadır. Günümüz yaşamı, insanların doğadan uzaklaştırmakta ve **kapalı mekânlarda** daha fazla vakit geçirmeye zorlamaktadır. Bu durum **mental sağlık üzerinde olumsuz etkilere neden olabilir**. Teknolojik cihazların ve dijital dünyanın yaygınlaşması doğayla etkileşimi azaltmakta ve **stres seviyelerini artırmaktadır**. Doğal ortamlar, bireylerin zihinsel yenilenme yaşamasını sağlamakta ve ruhsal dengeyi yeniden kurmalarına yardımcı olmaktadır. Birey doğaya ne kadar uyumlu ise fiziksel ve ruhsal sağlığının da o oranda sağlıklı ve iyi olduğu düşünülmektedir.

Ekopsikoloji Nedir?

Ekopsikoloji, ekoloji ve psikoloji bilim dallarının ilkelerini bir araya getirerek insanların doğayla içsel bağlantılarının farkına varmalarına ve bozulan bağın onarılmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Ekopsikoloji, günümüz insanının karşılaştığı sorunların temel nedeninin, doğadan kopuşunun ve doğaya yabancılaşmanın olduğunu savunur. İnsanlar sosyal varlıklardır ve bu nedenle çevre ile ilişki kurmaya ihtiyaç duyarlar. İnsan ilişki kurma ihtiyacını doğayla bağ kurarak giderebilir. Ekopsikolojinin ortaya koyduğu bilgiler ışığında gerçekleştirilen uygulama kısmı "ekoterapi", (yeşil terapi) olarak kavramsallaştırılmıştır.

“ İnsan çevresiyle bedensel, ruhsal, sosyal ve kültürel boyutları ile gelişen ve değişen, dinamik biyo-psiko-sosyal bir varlıktır. Bu bağlamda çevre insan sağlığı için iyileştiren, besleyen ve koruyan bir unsurdur.

Ekoterapi (Yeşil Terapi)

Ekoterapi doğa ile etkileşim yoluyla zihinsel, duygusal ve fiziksel sağlığı iyileştirmeyi amaçlayan bir terapi-dir. Doğa terapisi, yeşil terapi veya toprak merkezli terapiler olarak da bilinen uygulamaların tümüdür. Bu terapi, doğal ortamlarda vakit geçirilerek doğayla derin bağ kurulmasını, doğanın sunmuş olduğu huzur ve dinginlikle zihinsel, duygusal ve fiziksel sağlığı iyileştirmeyi hedefler.

Ekoterapinin en güzel yönü, isteyen kişiler tarafından kolaylıkla deneyimlenebilir olmasıdır. Doğaya ait olan pek çok şeye erişilebilir. Örneğin, kafanızı yukarı kaldırdığınıza gördüğünüz gökyüzü ekoterapinin bir deneyimidir. Doğada yürüyüş

yapmak, sıkça maviye ve yeşile bakmak, toprakla temas etmek, evde bitki yetiştirmek, bahçe ile uğraşmak bu deneyimlerdendir.

Ekoterapinin temeli, doğa ve içinde yaşadığımız çevre ile olan bağlantımızdır. Ekopsikolojinin temel ilkeleri doğrultusunda terapi olarak uygulanan ve genellikle "yeşil bakım" adı altında sınıflandırılmış olan aktiviteler; ekoterapi, yeşil egzersiz, vahşi doğa terapisi, yeşil spor salonları, hortikültürel terapi ve doğa destekli terapi olarak belirtilmiştir. Yine bu kapsamda gündeme gelen macera terapileri de doğanın iyileştirici yönüne odaklıdır.

Ekoterapinin İyileştirici Yönü

Doğa ile kurulan temaların zihinsel ve fiziksel sağlığa faydalı olduğu vurgulanmaktadır. Bu terapilerin bireyleri doğayla bütünleşmelerine, içsel ve sosyal farkındalıklarının artmasına ve pozitif bir benlik algısı geliştirmelerine yardım ettiği belirtilmektedir.

Doğal ortamları izlemenin parasempatik sinir sistemi ile fiziksel enerjinin artışı arasında bir ilişkinin varlığı vurgulanmıştır. Yapılan çalışmalarda yeşil alanlara yakın oturma, bireyleri psikiyatrik hastalıklardan ve kalp sorunlarından koruduğu vurgulanmıştır. Ormanda yürümenin fizyolojik olarak incelendiği çalışmalarda merkezi sinir sistemi, otonom sinir sistemi ve endokrin sistem üzerinde olumlu etkileyerek immün sistemi güçlendirdiği bildirilmektedir. Bitkilerin, hayvanların ve insanın içinde bulunduğu stresli ve zorlu yaşam koşullarında iyileştirici özellikleri ile adeta bir terapi işlevleri vardır. Ayrıca doğanın ve doğal ortamların insanlar üzerindeki stresi azalttığı ve ruhsal durumlarını olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir.

Sonuç olarak ekoterapi, modern yaşamın getirdiği stres gibi zorluklarla başa çıkmada etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Doğanın iyileştirici gücünden yararlanmak, sağlığımızı korumak ve geliştirmek için etkili bir yol olabilir.

101 .yil

29 EKİM

CUMHURİYET BAYRAMI

Kutlu Olsun

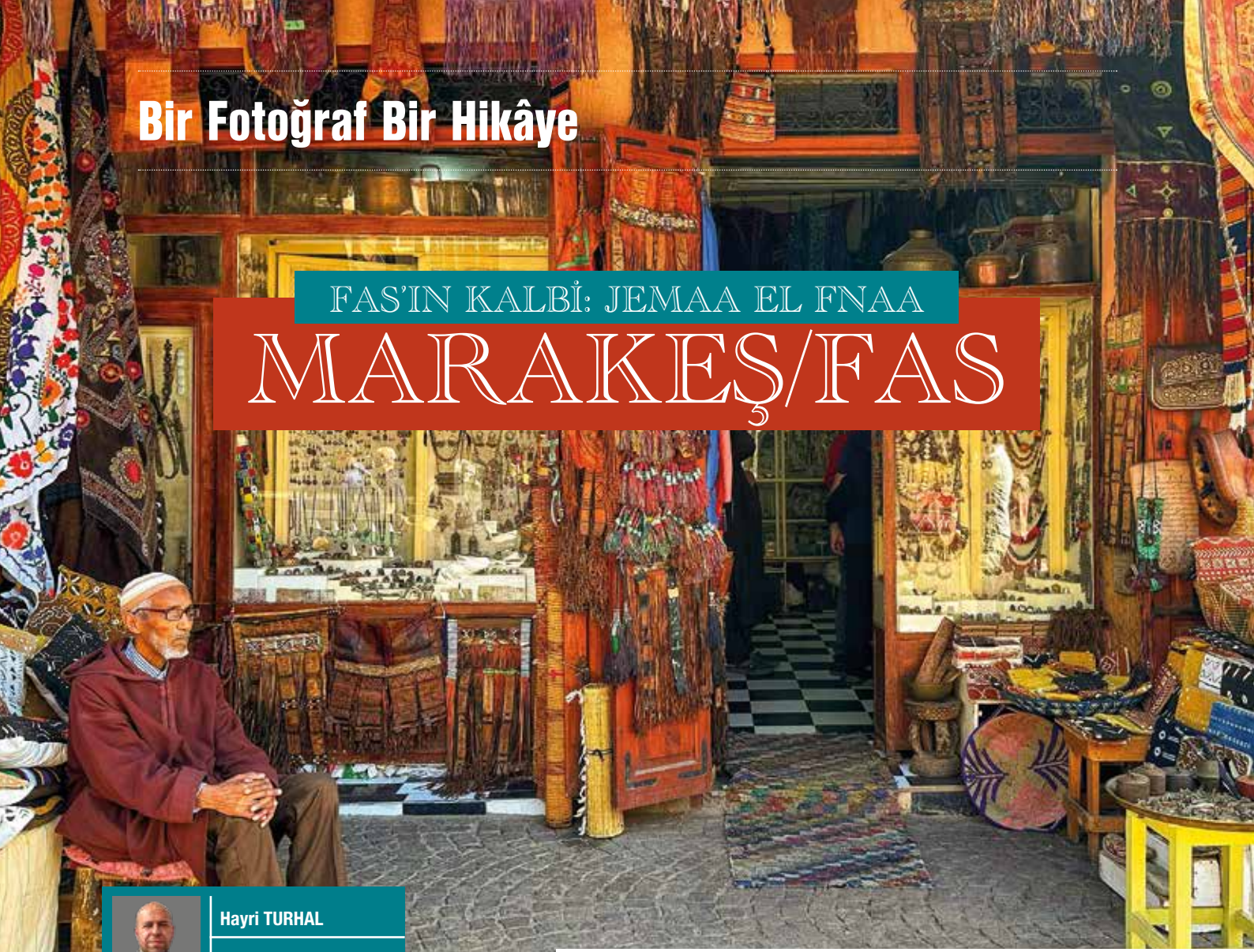
YURİYETİ
ÖYLE
ANDIK

Bir Fotoğraf Bir Hikâye

FAS'IN KALBI: JEMAA EL FNAA

MARAKEŞ/FAS

Hayri TURHAL

Marmara Kadın Kapalı
Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Henüz gün batmadan Marakeş'in kalbi Jamaa el Fna meydanında yürüyorum. "Jamaa el Fna" Arapça'da "Ölüm Meydanı" anlamına gelir. Adını eski zamanlarda burada gerçekleşen idamlar ve halk gösterilerinden almıştır. Ancak günümüzde eski zamanlardan çok farklı bir şekilde hayatın renklerini ve canlılığını meydanın her köşesinde hissedebilirsiniz. Gün batımı yaklaşırken gökyüzü turuncu ve pembe tonlara bürünürken meydanın karmaşasının küçük boşluğundan baktığınızda Atlas Dağları'nın silüetleri kendini göstermektedir. Günün her saatinde hava oldukça sıcak. O yüzden hava kararınca meydan-daki coşku artıyor. Her yerde hayat var; bir köşede sokak çalgıcıları geleneksel Berberi ezgileri çalıyor diğer köşede yılan oynatıcılarının flütleri kulaklarınızda yankılanıyor.

Birkaç adım atıyorsunuz ve meydanın ortasında dumanlar yükseliyor. Baharatların, kızaran etlerin ve taze nane çayının kokusu burnunuza doluyor. Meydanın her köşesinde taze turuncgiller ve tropik meyveleri ile dolu tezgâhları görüyorsunuz. Satıcılar, tezgâhlarında geleneksel yemekleri sunarken bazıları sizi sıcak çöl rüzgârını hatırlatan argan yağı şişelerine yönlendiriyor. Her şey öyle canlı ki takip ederken zorlanıyorsunuz.

Biraz ileride ustalıklıkla dikilmiş deri el işçiliklerini satan bir yaşlı adamla göz göze geliyorsunuz. Yüzünde yılların verdiği bilgelik ve derin çizgiler var, size gülümseyerek selam veriyor, ısrarcı satıcı tavrı ile sohbetine devam ediyor, yakanızı kurtarmak için başka bahaneler üretiyorsunuz. Bu meydan onun için sadece bir ticaret alanı değil hayatının bir parçası; dünü, bugünü ve yarını.

Gün batımıyla birlikte meydanın lambaları yavaş yavaş yanıyor. Akrobatlar, ateşle oynayanlar, flütle kobra oynatıcıları, yerel dansçılar ve hikâye anlatıcıları iş başında. Yemek tezgâhlarının önündeki kalabalık büyüyor, her masadan yükselen kahkahalar ve sohbetler meydanı sarıyor. Belki de dünyanın en güzel kahvesini içebileceğiniz kahve tezgâhları her yerde. Jamaa el Fna, karanlıkta başka bir yüzünü gösteriyor; daha canlı daha gizemli daha etkileyici bir açık hava sahnesine dönüşüyor.

Meydandan ayrılırken geçmişle bugünün buluştuğunu fark ediyorsunuz. Burada sadece bir gün geçirmenin yetmeyeceğini anlıyorsunuz. Fotoğraf makinenizin deklanşörüne bastığınız her karede meydanın ruhunu, insanların coşkusunu ve yaşamın sonsuz döngüsünü yakalıyorsunuz. O an tarihin bir parçası gibi hissediyorsunuz. Adeta hem geçmişin hem de bugünün enerjisinde süzülüyorsunuz.

MOĞOLİSTAN

Kuzey ve Orta Asya'nın en çok ziyaret edilen ülkelerinden biri olan mavi göklerin ülkesi Moğolistan, sahip olduğu uçsuz bucaksız bozkırları ve geleneksel yaşam tarzı ile ilgi odağı haline gelmiştir.

Köklü bir tarihe sahip olan Moğolistan'ın herhangi bir denize veya okyanusa kıyısı bulunmamaktadır. Sahip olduğu iklim nedeniyle kış aylarında düşük sıcaklıklara ev sahipliği yapan Moğolistan'da ideal gezi dönemleri genel olarak yaz aylarıdır.

Yazın çok sayıda ziyaretçinin ağırlandığı ülkede görülecek pek çok doğa harikasının yanı sıra katılım sağlanabilecek eğlenceli etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca Moğolistan'da, ülkedeki geleneksel yaşamı merak eden ziyaretçiler için yılın pek çok döneminde gerçekleşen festivaller mevcuttur. Ülkenin bazı milli bayramları da ziyaretçilere kültürel bir şölen sunmaktadır.

Ülke Tarihi

Moğollara ilişkin tarihi bilgilerin geçmişi 7. yüzyıla dayanmaktadır. Arkeolojik kazılarda ortaya çıkan veriler, Moğolların Tula Nehri'nin doğusunda yer aldıkları ve nehrin Türklerle Moğollar arasında sınır olduğu yönündedir. 6. yüzyıldan önce Göktürk ardından Uygurların hâkimiyeti altında kalan Moğollar, 10-12. yüzyıllar arasında Curcen, Kitan ve Karahıtaylar devletlerini kurmayı başarsalar da tarih sahnesine bir devlet olarak çıkışları ve dünya tarihinde etkin pozisyona gelmeleri 13. yüzyılda Cengiz Han ile gerçekleşmiştir. 1206'da bütün Moğol aşiretlerini bir araya getirmeyi başaran Timuçin, Cengiz Han ünvanını almış ve bu tarihten itibaren devletini dünya tarihinin en geniş sınırlarına ulaşan devletlerinden biri hâline getirmeyi başarmıştır. Cengiz Han'ın 1241'de ölümünden sonra da Moğol Devleti'nin sınırları genişlemeye devam etmiş yerine geçen oğlu Ögeday zamanında doğuda Çin ve Kore'den batıda Doğu Avrupa içlerine uzanan bir imparatorluk hâline gelmiştir. Devlet en geniş sınırlarına ulaştığında 34 milyon kilometrelik bir alanda dünya tarihinin bitişik sınırlı en büyük devleti olmayı başarmıştır. 1294'te Kubilay Han'ın ölümüyle birlikte devlet dört parçaya ayrılmıştır. Böylece Altınorda, İlhanlılar, Çağatay ve Kubilay Hanlığı ortaya çıkmıştır. İrtibat kurdukları coğrafyaların etkisiyle dini, kültürel, etnik alanlarda önemli değişimlere uğrayan bu devletler, 14. yüzyılın ortalarından itibaren tarih sahnesinden çekilmiştir.

Celal CEYLAN

Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Kaynaklar

- <https://www.insamer.com/tr/ulke-profil-mogolistan>
- <https://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/mogolistan.htm>
- <https://blog.biletbayi.com/mogolistan-gezilecek-yerler.html>
- <https://seyyahadam.com.tr/mogolistanda-ne-yenir-baslica-mogol-yemekleri-nelerdir?>

“ Arkeolojik kazılarda ortaya çıkan veriler, Moğolların Tula Nehri'nin doğusunda yer aldıkları ve nehrin Türklerle Moğollar arasında sınır olduğu yönündedir.

Gezi

I. Dünya Savaşı ve sonrasında Rusya ve Çin arasında bir rekabet alanına dönüşen Moğolistan, 1919'da yeniden Çin hâkimiyetine girmiştir. Şubat 1921'de Beyaz Ruslar, Moğolistan'da kontrolü ele almış ancak Sovyetler Birliği'nin desteği ve Haziran 1921'de Kızıl Ordu'nun Moğolistan'a girmesiyle Moğolistan bağımsızlık sürecine girmiştir. 26 Kasım 1924'te Moğolistan Halk Cumhuriyeti ilan edilmiş fakat ülke 1945 yılına kadar özel bir statü ile Çin hâkimiyeti altında kalmaya devam etmiştir.

II. Dünya Savaşı'nın ardından gerçekleştirilen referandumda tam bağımsızlık yönündeki görüş baskın çıkmış 5 Ocak 1946'da Çin, Moğolistan'ın tam bağımsızlığını tanımıştır. İlk yıllarda bağımsızlık ilanı sınırlı sayıda devlet tarafından ve çoğunlukla Doğu Bloku ülkelerince tanınmış olsa da 1961 yılında Birleşmiş Milletlere üye olmasının ardından Moğolistan'ı resmen tanıyan devletlerin sayısı da hızla artmıştır.

Fiziki Yapısı ve İklim

Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin arazisinin büyük bölümü yayla görünümündedir. Yalnız ülkenin güneydoğusunda Gobi Çölü yer alır. Devletin doğudan batıya uzunluğu 2367 km, kuzeyden güneye ise 1258 kilometredir. Ortalama yüksekliği 1580 m olan bu dağlık ülkenin kuzey batısı güneydoğuya nazaran daha yüksektir. Kuzeydeki nehir vadileri bilhassa Selenga ve Orhon verimlidir. Kerulen Vadisi, Doğu Moğolistan'a doğru geniş bir ana yol meydana getirir. Çok sayıda tuz gölleri ve denize çıkışı olmayan nehirleriyle ülke topraklarının üçte ikisi İç Asya'da suyunu dışarı akıtma-

Moğolistan çayırları

Moğol müzisyen

Ulan Batur'dan 180 km uzaklıkta bulunan 7. yüzyıla ait eserler

Ulan Batur ve Harhorin arasındaki bozkırlarda geleneksel yurtlar

yan havzada yer alır.

Moğolistan'ın büyük bölümünde az yağış ve büyük sıcaklık değişikliklerine sahip sert bir kara iklimi hüküm sürer. Ekseriya yaz yağmurları şeklinde olan yağış, ülkenin değişik kısımlarında yılda 100 ile 300 mm arasında değişir. Aşırı soğukla gelen hafif kar, ülkenin kuzey kısmında devamlı donmuş olarak kalan önemli bir kuşağı meydana getirmiştir.

Ekonomik Durum

Soğuk savaş yıllarında ekonomisini milli gelirin üçte birine tekabül eden Sovyet yardımlarıyla ayakta tutan Moğolistan, 1990'lardan itibaren serbest piyasa ekonomisine geçiş yapmıştır. Moğolistan; bakır, altın, kömür, tungsten, kalay, molibden, uranyum gibi pek çok kıymetli maden rezervine

Oyu Tolgoi 2023 yılında 21.000 çalışan istihdam etti ve 168.000 ton bakır üretti.

sahiptir. Soğuk savaş döneminde Sovyet yardımlarıyla gelişen sanayi sektörü ülke ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır. Ülkedeki en önemli sanayi kolu madenciliktir. Tarım imkânlarının kısıtlı olduğu ülkede temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Hayvancılık ülkenin hemen her kesiminde yaygın olarak sürdürülen geleneksel faaliyet koludur. Küçük ve büyükbaş hayvancılığın yapıldığı ülkede koyun, keçi, sığır, deve ve at yetiştiriciliği mevcuttur. Tarımsal faaliyetlerde arpa, buğday gibi tahıllar ön planda olmakla birlikte ürün verimliliği ülke ihtiyacını karşılamaya yetecek düzeyde değildir.

Türkiye ile İlişkiler

Kökleri bin yıldan önceye dayanan Türk-Moğol ilişkileri iki ülke açısından da büyük anlam ifade etmektedir. Türk tarihinin bilinen en eski yazılı kaynakları olan Orhun Kitabeleri'nin Moğolistan topraklarında yer alması bu açıdan son derece önemlidir. İki ülke arasında bugüne kadar devlet başkanlığı, ulusal meclis başkanlığı ve bakanlıklar düzeyinde pek çok ziyaret gerçekleştirilmiştir. İki sınır komşusu olan Moğolistan, dünyada yalnızca birkaç ülkeyi "üçüncü komşu" olarak kabul etmektedir ve Türkiye de bu ülkelerden biridir. İki ülke arasındaki ilişkilerin önümüzdeki dönemde daha da güçlenerek sürmesi beklenmektedir.

Türkiye ile Moğolistan arasındaki ticari ilişkiler gelişme sürecindedir. Siyasi ilişkilerdeki yakınlaşmanın ticari ilişkilere beklenen düzeyde etki etmesinin temel nedeni, coğrafi uzaklık sebebiyle ulaşım maliyetlerinin yüksek oluşudur. Bu durumun önümüzdeki yıllarda ticari havayolu taşımacılığı ile giderilmesi planlanmaktadır.

Büyük Devlet Khural Meclisi

Ulan Batur Şehir Müzesi

Tarihi ve Turistik Yerleri

Ulan Batur Şehir Müzesi

Moğolistan'ın başkenti Ulan Batur'un merkezinde konumlanan şehir müzesi, 1900'lü yıllara kadar hükümet binası olarak kullanılmış 1912 yılında ise müzeye çevrilmiştir. Müze, şehrin kuruluş yıllarından günümüze kadar geçen zamanda eski ve yeninin sentezini ziyaretçilere sunmuştur. Müzeye girer girmez en çok ilginizi çekecek şey ise başkenti anlatan koskoca bir tablodur. Şehrin tüm simgelerinin yer aldığı tablo, müzeyi ziyaret eden turistlerin yoğun ilgi gösterdiği eşyalar arasında gelmektedir.

Zaisan Anıtı

Moğolistan'ın Zaisan tepesinde yer alan Zaisan Anıtı, Ulan Batur'un güneyinde konik bir tepede yer alır. Sovyet ve Moğol halklarını anısına yaptırılan anıt aynı zamanda II. Dünya Savaşı'nda ölen Sovyet askerlerini anma amaçlı yaptırılmıştır. 24 metre yüksekliğindeki sütun üzerinde bayrak tutan bir asker figürü yer alırken sütunu çevreleyen çemberin üzerine ise kardeşliği anlatan renkli resimler çizilmiştir.

Orhun Yazıtları

Günümüze ulaşan ve bilinen en eski Türk yazıtları olan Orhun Yazıtları Karakum'a yakın bir bölgede yer almaktadır. Orhun Yazıtları ya da Göktürk Yazıtları, Türklerin bilinen ilk alfabesi olan Orhun alfabesi ile II. Köktürk Kağanlığı döneminde Göktürkler tarafından yazılmış yapıtlardır. Ziyaretçilerin Moğolistan'da gezilecek yerler listelerinde öne çıkan Kül Tigin, Bilge Kağan ve Tonyukuk yazıtları şehrin yakınındaki Orhun Nehri'nin kıyılarında yer almaktadır. Bu yazıtlar hem Türk tarihi hem de Türk

Zaisan Anıtı

edebiyatı için dönüm noktası niteliğindedir.

Cengiz Han Heykeli

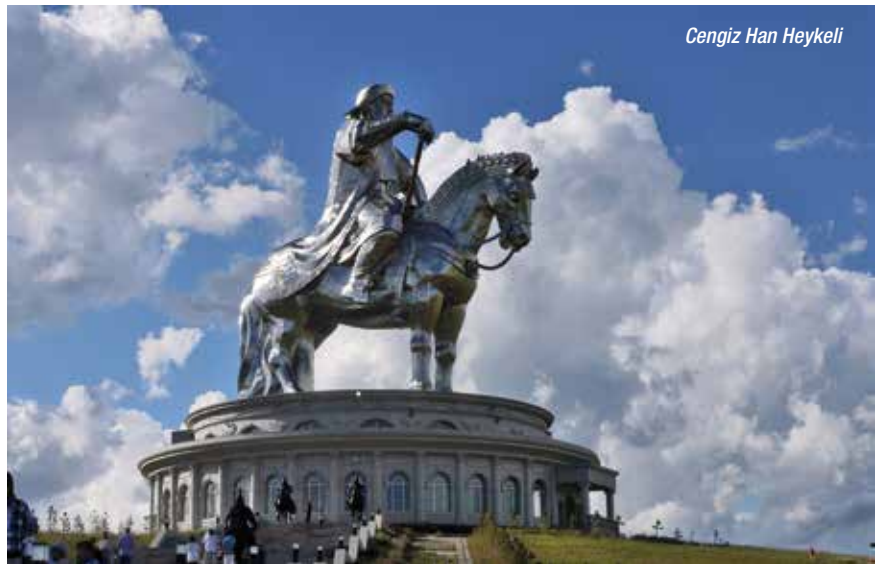
Ulan Batur'a bir saat uzaklıktaki alana dikilen Cengiz Han Atlı Heykeli, dünyanın en büyük heykellerinden biridir. Boyu kırk metreye ulaşan bu devasa heykelin ziyaretçileri de rekorlar kırıyor. Çölün ortasına yaptırılan heykel ulaşım şartları zor olmasına rağmen turistlerin yoğun ilgisini çekmektedir. Heykelin içinde yer alan asansörle atın kafasına ulaşabilen ziyaretçiler, Moğolistan'ın uçsuz bucaksız bozkır manzarasıyla karşılaşılıyor. Bu heyecan verici büyüklükteki heykeli görmenizi şiddetle tavsiye ediyoruz.

Gobi Çölü

Moğolistan'da gezilecek yerler denir de Gobi Çölü'nden bahsedilmezse büyük kayıp olur. Orta Asya'nın simgesi haline gelmiş çöl, Moğolistan'ın güneyi ve Çin'e bağlı Sin-Kiang ve Kansu eyaletlerini de içine alan oldukça geniş bir doğal güzelliştir. 300 metreyi bulan kumdan tepeleri ve 90 kilometreyi bulan uzunluğuyla bir hayli görkemli çölde fotoğraf çekilmek ise turistler için bir tutku haline gelmiştir. Son yıllarda Gobi Çölü'nü yürüyerek geçmek isteyen gençler de bir hayli fazladır.

Moğolistan Ulusal Müzesi

1971 yılında açılan Moğolistan Ulusal Müzesi, şehir merkezinde yer alan ve ziyaretçilerine Taş Devri'nden günümüze heyecan verici pek çok dönemin kültürünü yansıtan ülkenin en önemli müzesidir. Çeşitli hayvan heykelleri, kostüm, şapka, mücevher, zırh, kalkan ve çeşitli savaş aletlerinin sergilendiği müzenin 3. kattaki salonunda ise 1990 yılından günümüze Moğolistan'da yaşanan siyasi olayları anlatan eserler sergileniyor.

Moğolistan Ulusal Müzesi

Cengiz Han Meydanı

Gobi Çölü

Cengiz Han Meydanı

Cengiz Han Meydanı, pek çok açıdan önemlilik gösteren ülkenin en önemli meydanıdır. Ülke için son derece önemli olaylarda toplanma noktası olarak kabul edilen alan çevresinde Moğolistan için önem arz eden binalar da yer alır. Turistlerin fotoğraf çekilmek için küçük bir mola verdikleri meydan Ulan Batur'da görmeniz gereken yerler arasındadır.

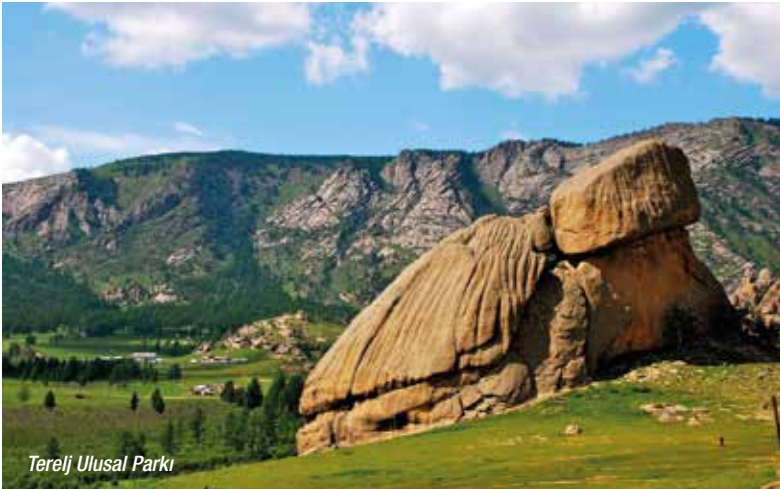
Terelj Ulusal Parkı

Başkente 37 kilometre uzaklıkta yer alan Terelj Ulusal Parkı, Moğolistan'ın en büyük ulusal parkıdır. Parkın olduğu alan içerisinde kamp için çadır kurabileceğiniz pek çok nokta turistik dükkân ve işletme yer alır. Hediyelik eşya dükkânla-

rından tutun da Moğol kültürünü yansıtan kıyafetler satın alabileceğiniz dükkânların yanı sıra bu alanda at ve deve kiralararak park içerisinde dolaşmanız da mümkündür. Turistlerin Moğolistan ziyaretlerinde akın ettiği Terelj Ulusal Parkı'nda kısa bir gezinti yapmayı ihmal etmeyin deriz.

Marco Polo Heykeli

Ünlü dizi kanallarında sezonluk gösterimlerini izlediğimiz Marco Polo'nun hikâyesini bilenler bilir. Marco Polo'nun tüm özellikleri dikkate alınarak inceliklerle tasarlanmış bir heykeli de Ulan Batur'un tam merkezinde yer alır. Şehir merkezinde kısa bir gezintiden sonra bir fotoğraf molası için buraya uğramayı ihmal etmeyin.

Terelj Ulusal Parkı

Marco Polo Heykeli

Moğolistan'ın Yemek Kültürü

Moğolistan'ı ziyaret etme planınız varsa ve yöresel yemekleri denemek istiyorsanız hiç merak etmeyin. Moğolistan'ın birçok şehrindeki lokantalarda rahatlıkla bulabileceğiniz yöresel ve geleneksel lezzetleri tadabilirsiniz.

Buuz

Buuz, dışından bakıldığında üzerinde farklı motifler bulunan ve birçok farklı yöntem kullanılarak sarılan, içine et ve sebze de konulabilen mantı benzeri bir yemektir. Moğolistan'da buuz yapmayan lokanta, kafe ve ev yoktur. Buuz ayrıca milli bayramlarda tüketilen ana yemeklerden biridir. Kuzu eti, soğan, tuz ve diğer baharatlarla karıştırılıp küçük yuvarlak yufkalar içine sarılıp mantı benzeri şekle getirildikten sonra buharda pişirilmektedir.

Khuushuur

Hayvan etinin buuz gibi baharatlarla karıştırılarak hamur içine sarılıp düz hale getirilmiş ve yağda pişirilmiş olanına khuushuur denmektedir. Khuushuur bayramlarda, törenlerde, meydanlarda, pikniklerde tüketilen en yaygın yemek türüdür. Moğolistan'ın milli bayramı Naadam'da her yerde khuushuur yiyen insanlar görmeniz mümkün olup sadece khuushuur servisi yapan meydan dolusu çadırları gördüğünüzde bu yemeği yememenizin imkânsız olduğunu görürsünüz.

Khorkhog

Keçi etinin kapaklı demir tencere içerisinde kapalı bir şekilde pişirilmesiyle yapılan bir Moğol yemeğidir. Khorkhog yapılırken demir tencerenin içerisindeki keçi etine ayrıca odun ateşinde ısıtılarak kızartılan taş ve sebzeler aşamalı olarak yerleştirilir. Ardından tencerenin ağzı hava almayacak şekilde kapatılır. Az miktarda su eklendiğinde khorkhog sulu ve yumuşak olur. Hava almadan pişen

Buuz

Khorkhog

Khuushuur

Boodog

keçi etinin insan vücuduna faydalı besin değeri yüksek olduğundan pikniklerde en yaygın olarak yapılan yemeklerden birisidir.

Boodog

Boodog, keçi etinin kendi derisi içerisine yerleştirildikten sonra açık ateşte pişirilerek yapılan bir Moğol yemeğidir. Bu yemeği daha çok şehirden uzakta piknik yapan erkekler pişirmektedir. Et, kızgın taş ve sebzeyle birlikte deri içerisine konularak ateşte pişirilmektedir. Boodog'un tadı mükemmeldir ve bu yemek kalabalık gruplar ve aileler için ideal bir yemektir.

Kelle

Piştirilmiş koyun kellesi Moğolların en yaygın yemeklerinden biridir. Koyun kellesi, kellenin derisi yakılarak çok iyi bir şekilde temizlendikten sonra kapalı tencerede kaynatılıp sebzeyle birlikte ikram edilir. Koyun kellesi besin değeri yüksek

ve yorgunluk halinde vücuda faydalı olduğundan Moğollar koyun kellesini tüketmeyi çok severler. Moğol et yemeklerini özel yapan şey steplerde temiz ot yiyen hayvanların organik etidir. Göçebe hayatı ve kültürünün en büyük avantajlarından birisi hiç şüphesiz doğal temiz otlarla beslenen hayvan eti ve sütünün halen tüketiliyor olmasıdır ki yemekler de o yüzden çok lezzetlidir.

Kurutulmuş Et Suyu Çorbası

Kurutulmuş et, Cengiz Han'ın ordu yemeği olmasıyla meşhurdur. Askerler seferlerde yanında götürürken az alan kaplamasından ötürü kurutulmuş et vazgeçilmez sefer yemeği olarak tercih edilmiştir. Dana etinin küçük parçalarla kesilerek kır güneşi ve rüzgârı altında suyunun dışarıya akıtılmadan kurutulması tekniği Moğollar tarafından binlerce yıllık göçebe hayatında hiç terkedilmemiş ve sürekli kullanılmıştır. Kurutulmuş et neredeyse toz haline gelinceye

kadar dövülerek yemek eti yerine suya katılarak tüketilmektedir. Kurutulmuş et suyu çorbası Moğolistan'ın başkenti Ulan Batur'daki pek çok lokantada servis edilmekte olup besin değeri yüksek ve protein bakımından zengindir. Bu çorba genellikle piştirilmiş hamurun yanında yeşil soğanla birlikte ikram edilir.

Airag(kımız)

Airag özel yapılmış deriler içerisinde fermante edilerek yapılan temiz ve doğal bir içecektir. Moğolistan köylerinde at sürüsü olan her aile airag (kımız) yaparak misafirlerine ikram eder.

Moğol Usulü Sütü Çay

Moğolistan'da sütü çay; kurutulmuş etli, piştirilmiş etli, sarı bulgur ve pirinçli gibi çok çeşitli yapılır. Kaynatma yöntemi ve reçetesi de birbirinden farklıdır. Moğolistan'a gittiğinizde sütü çaylardan mutlaka denemenizi tavsiye ediyorum.

OLİMPİYAT ATEŞİ PARİS'İ AYDINLATTI

Enes Batuhan TANRIVERDİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel
Müdürlüğü Kurumsal
İletişim Daire Başkanlığı
Memur

Olimpiyat Tarihi

Olimpiyat Oyunları, Antik Yunan'da MÖ 776 yılında başlayan ve Zeus onuruna düzenlenen spor etkinliklerinden doğmuştur. İlk Modern Olimpiyatlar ise **1896 yılında Pierre de Coubertin'in çabalarıyla Atina'da** gerçekleştirilmiştir. Bu oyunlar, dünya çapında bir spor organizasyonu olarak her dört yılda bir düzenlenmekte olup yaz ve kış sporları olarak iki döneme ayrılır. Olimpiyatlar, sporun evrenselliği ve barışın simgesi olarak kabul edilir.

Türkiye'nin Olimpiyat Tarihi

Türkiye, Olimpiyat Oyunlarına ilk kez **1908** Londra Olimpiyatları'nda katılmış ancak o dönem Osmanlı Devleti adıyla temsil edilmiştir. İlk madalyasını **1936** Berlin Olimpiyatları'nda güreş branşında kazanmıştır. Türkiye, Olimpiyat Oyunları'nda özellikle güreş ve halterde büyük başarılar elde etmiştir. En fazla madalya kazanılan spor dalı güreştir. Türkiye, **2004** Atina Olimpiyatları'nda halterde Naim Süleymanoğlu ve Halil Mutlu gibi isimlerle dünya çapında ün kazanmıştır. **2020** Tokyo Olimpiyatları'nda ise en fazla madalya kazandığı oyunları yaşamış ve tarihindeki en büyük başarıyı elde etmiştir. Türkiye henüz olimpiyatlara ev sahipliği yapmamıştır. İlk defa 2020 Olimpiyatlarında finale kalan Türkiye ev sahipliği şansını 1 oyla kaybetmiştir. Bu sonuçla 2020 Olimpiyatları Tokyo'da gerçekleşmiştir.

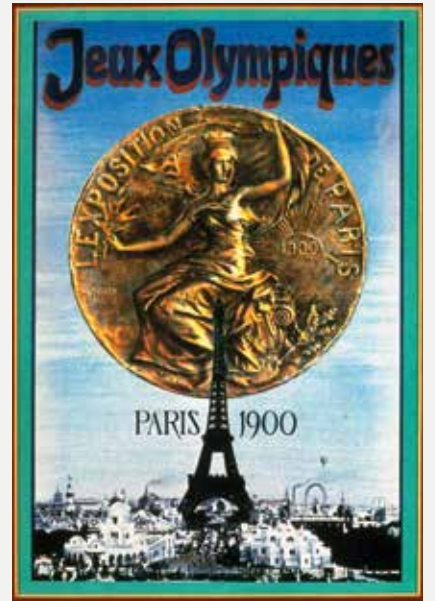

Geçit törenine 190. sırada çıkan Türkiye'de bayrağımızı Busenaz Sürmeneli ve Mete Gazoz taşıdı.

Olimpiyat Tarihinde Paris

Paris, Olimpiyat tarihindeki önemli şehirlerden biridir. İlk olarak **1900** yılında Olimpiyatlara ev sahipliği yapan ve modern olimpiyatların ilk kez düzenlendiği şehir olarak tarihe geçen Paris Olimpiyatı aynı zamanda kadın sporcuların ilk kez yarıştığı oyunlardır. Bu olimpiyata 22 ülke ile yaklaşık bin sporcu katılmıştır. Paris, ikinci kez olimpiyatlara **1924** yılında ev sahipliği yapmıştır. Bu oyunlar, "**Uluslararası Spor Haftası**" olarak adlandırılmış ve 44 ülke ile 3000'den fazla sporcu bu etkinlikte yer almıştır. Ayrıca "Olimpiyat Meşalesi" ilk kez bu oyunlarda kullanılmıştır. **2024** yılında Paris, üçüncü kez olimpiyatlara ev sahipliği için kapılarını açmıştır. Bu oyunlar, çevresel sürdürülebilirlik ve inovasyon temalarıyla öne çıkan tarihi mekânlarda gerçekleştirilmiş ve çeşitli yeni spor dallarına ev sa-

hipliği yapmıştır. Paris, geçmişteki iki başarılı olimpiyat deneyimiyle ve 2024'deki yenilikçi yaklaşımlarıyla bu prestijli organizasyonun önemli merkezlerinden biri olmaya devam etmektedir.

Spor

2024 Paris Olimpiyatları

2024 Paris Olimpiyatları, 26 Temmuz-11 Ağustos tarihleri arasında Fransa'nın başkenti Paris'te gerçekleştirilmiştir. Sporun yanı sıra **çevresel sürdürülebilirlik ve yenilikçi** yaklaşımlarıyla dikkat çeken oyunlarda 32 branşa yaklaşık 10500 sporcu yarışmıştır. Geleneksel spor dallarının yanı sıra breakdans ve sörf gibi yeni branşlar da bu oyunlarda yer almıştır. Oyunların önemli bir özelliği de çeşitli etkinliklerin Paris'in tarihi ve kültürel simgelerinde gerçekleştirilmiş olmasıdır. Eiffel Kulesi etrafında düzenlenen etkinlikler ve Sen Nehri kıyısında yapılan yarışmalar adeta şehri sporun kalbi haline getirmiştir.

Olimpiyat organizasyonu, karbon ayak izini minimize etmek ve çevre dostu uygulamalarla oyunları gerçekleştirmek için çeşitli stratejiler geliştirmiştir. Yenilenebilir enerji kullanımı, düşük karbonlu ulaşım çözümleri ve geri dönüştürülebilir malzemelerle yapılan tesisler bu hedeflerin bir parçası olarak öne çıkmaktadır. Paris 2024 sadece bir spor etkinliği değil aynı zamanda sosyal etki yaratmayı amaçlayan bir organizasyon olarak tarihe geçmiştir. Paris'in tarihi atmosferinde gerçekleştirilen bu oyunlar, hem sporculara hem de izleyicilere unutulmaz bir deneyim sunmuştur.

2024 Türkiye

Türkiye, 2024 Paris Olimpiyatları'nda **18 farklı branşta 102 sporcu** ile yer almıştır. Bu sporcuların 54'ü kadın, 48'i ise erkektir. Türkiye'nin bu büyük katılımı, sporun farklı alanlarında güçlü bir temsil ve geniş bir sporcu profili sergilemiştir. Kadın sporcuların sayısının yüksek olması, Türkiye'nin kadın sporuna verdiği önemi ve bu alandaki gelişimini de gözler önüne sermektedir

Yusuf Dikeç ve Şevval İlayda Tarhan

Mete Gazoz, Abdullah Yıldırım, Ulaş Berkim Tümer

Görkemli Açılış

Başkent Paris'teki Sen Nehri'nde gerçekleştirilen törenle 33. Yaz Olimpiyat Oyunları'nın resmi başlangıcı yapılmıştır. Olimpiyat oyunları tarihinde **ilk kez bir açılış töreni stat dışında kent merkezinde yapılmıştır**. Geçit törenine 190. sırada çıkan Türkiye'de bayrağı milli sporcular **Busenaz Sürmeneli ve Mete Gazoz** taşıırken açılış törenine Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak da katılmıştır.

Finlandiya Bayrağını Türk Kökenli Sinem Kurtbay Taşdı

Finlandiya kafilesinde yer alan **Türk asıllı yelken sporcusu Sinem Kurtbay**, açılış töreninde Finlandiya bayrağını atıcılık

branşında mücadele eden Eetu Kallioinen ile beraber taşımıştır. Öte yandan ABD'nin bayrağını yıldız basketbolcu LeBron James'in taşıması da sporseverler için heyecanla takip edilmiştir.

Paris Olimpiyatında Yeni Rekorlar

Ciritle Atlama

Paris 2024 Olimpiyat Oyunları'nda Stade de France'ta yapılan atletizm erkekler cirit atmanın finalinde Pakistanlı sporcu **Arshad Nadeem** tarihi bir başarıya imza atarak 92,97'lik derecesiyle altın madalyanın sahibi olmuştur. Pakistanlı 27 yaşındaki sporcu tarihi başarısıyla Pekin 2008'de Andreas Thorkildsen'e (90,57) ait olimpiyat rekorunu da kırmıştır.

Hatice Akbaş

Buse Tosun Çavuşoğlu

Buse Naz Çakıroğlu

Esra Yıldız Kahraman

Nafia Kuş Aydın

Taha Akgül

Erkekler 1500 Metre

ABD'li atlet **Cole Hocker**, Paris 2024 Olimpiyatları'nda erkekler 1500 metrede 3:27.65'lik derecesiyle dünya rekoru kırarak altın madalyayı kazanmıştır.

Erkekler Sırıkla Atlama

İsveçli atlet **Armand Duplantis**, 6,25'lik derecesiyle Rio 2016'da 6,03 metreyle Brezilyalı Thiago Braz'a ait olimpiyat rekorunu kırmıştır.

Kadınlar 400 Metre Engelli

Kadınlar 400 metre engelli kategorisinin finalinde ABD'li **Sydney McLaughlin-Levrone**, 30 Haziran 2024'te ülkesinde 50.65 ile kırdığı dünya rekorunu Paris 2024'te 50.37'ye çıkartarak altın madalyanın sahibi olmuştur.

Milli Sporcularımızın Zaterleri

Yusuf Dikeç ve Şevval İlayda Tarhan

2024 Paris Olimpiyatları'nda milli sporcularımız başarılarıyla bizleri gururlandırmıştır. Hepsine teşekkür borçluyuz. Ancak Yusuf Dikeç'in ve Şevval İlayda Tarhan'ın kazandığı gümüş madalya Türkiye'ye ve tüm dünyaya unutulmaz bir an yaşatmıştır. Bu başarı yalnızca Türk spor tarihine değil uluslararası arenaya da damgasını vurarak olimpiyat tarihinin unutulmazları arasına girmeyi başarmıştır. Paris 2024 Olimpiyat Oyunları'nda 10 metre havalı tabanca karışık takım mücadelesinde Şevval İlayda Tarhan ile Türkiye'ye gümüş madalya kazandıran Yusuf Dikeç, müsabakalarda lens, göz kapağı veya kulak koruması gibi teçhizat tercih

etmeden atış sırasındaki duruşuyla elde ettiği başarısıyla Paris 2024'ün sosyal medyada en çok konuşulan ismi olmuştur.

Hatice Akbaş

2024 Paris Olimpiyatları'nda Hatice Akbaş, kadınlar 54 kilo boks kategorisinde sergilediği üstün performansla ülkemizi gururlandırmış ve gümüş madalyayı kazanmıştır.

Buse Tosun Çavuşoğlu

2024 Paris Olimpiyatları'nda kadınlar 68 kilo güreş kategorisinde mücadele eden Buse Tosun Çavuşoğlu bronz madalya kazanmıştır.

Buse Naz Çakıroğlu

Paris 2024 Olimpiyatları'nda kadınlar 50 kg boks kategorisinde Çinli rakibine karşı mücadele eden Buse Naz Çakıroğlu, zorlu geçen final karşılaşmasında mağlup olarak gümüş madalyanın sahibi olmuştur.

Esra Yıldız Kahraman

Paris 2024 Olimpiyat Oyunları'nda yarı finale çıkan Balıkesir Büyükşehir Belediyespor Kulübü Sporucusu Milli Boksör Esra Yıldız Kahraman, kadınlar 57 kiloda bronz madalyayı kazanmıştır.

Nafia Kuş Aydın

2024 Paris Olimpiyat Oyunları'nda Milli Tekvandocu Nafia Kuş Aydın, Büyük Britanya'dan Rebecca McGowan'ı 2-1 yenerek bronz madalyanın sahibi olmuştur.

Mete Gazoz, Abdullah Yıldırım, Ulaş Berkim Tümer

Paris 2024 Olimpiyat Oyunları'nda Mete Gazoz, Abdullah Yıldırım ve Ulaş Berkim Tümer'den oluşan Klasik Yay Erkek Milli Takımı bronz madalya kazanmıştır. Üç sporcunun bu büyük başarısı Türk okçuluğunun uluslararası alandaki gücünü bir kez daha ortaya koymuştur.

Taha Akgül

Paris 2024 Olimpiyatları'nda 125 kg serbest güreş kategorisinde bronz madalya kazanarak kariyerine bir başarı daha ekleyen Taha Akgül Paris'teki son mücadelesinin ardından minderlere veda ettiğini açıklamıştır.

PANAYIR GELENEĞİ

Derleyen: Kamil KIRATLI

Bilecik M Tipi Kapalı
Ceza İnfaz Kurumu
Öğretmen

Panayır, geçmiş zamanlardan günümüze ticaret ve sosyalleşme anlamında eğlenceli bir kültürel gelenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarihsel sürece bakıldığında çok farklı medeniyetlerin birbirinden

farklı panayır organizasyonlarına sahip olduğu görülmektedir. Panayır kelimesinin manasına bakıldığında “büyük pazar” anlamına geldiğini görmekteyiz.

Panayırlara benzerlikleri bulunan pazarların ilk görüldüğü yerlerin ülkemizde Çanakkale yöresinde olduğu yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur. Panayırların ilk zamanlarda kervan yollarında yer alan kavşaklara kurulduğu gözlemlenmiştir. Yol güzergâhlarında kurulmasının sebepleri arasında daha kolay ulaşılabilir olması gelmektedir. O dönemin ulaşım ve satış politikaları düşünüldüğünde kurulan panayırlardan alışveriş yapan tüccarlar kendi yerleşim yerlerinde de aldıkları ürünleri pazarlamaktadır. Tarih boyunca ticaret alanında sürdürülen birçok farklı organizasyon bulunmaktadır. Panayırın ise bunlardan bir tanesine örnek olduğu söylenebilir. Panayırın kurulduğu alanlarda alışveriş ile birlikte ekonomik bir etkileşimin olduğu bilinmektedir.

Kırsal kesimde yaşayan ve çiftçilik ile uğraşan insanların o yılın hasatından sonra panayırda yorgunluklarını unuttuğu ve ihtiyaçlarını gidermek için alışveriş yaptıkları bilinmektedir. Kırsal ve küçük yerleşim yerlerinde halen panayır kültürü önemini devam ettirmektedir. Her yıl insanlar ürettikleri ürünlerini panayırda satmaya çalışmakta, gezici tüccarlar ülkenin dört bir yanından panayırın tarihlerini takip ederek satış için oraya gelmektedir. Panayırın yılın belli bir ayında veya haftasında ülkenin dört bir yanından alıcı ve satıcıları bir araya getirerek insanlarımızın ihtiyaçlarını gidermelerine olanak sağlamaktadır. Elbise, mutfak aletleri, yiyecek, ayakkabı vb. birçok ürün panayır alanlarında yer alan tezgâhlarda yerlerini almaktadır. Satıcı sayısının fazla olmasının beraberinde getirdiği ürün çeşitliliği de alıcıların seçim olanaklarını artırmaktadır.

Panayır kültürünün en aktif ve yoğun olarak yaşandığı dönem Orta Çağ Avrupası olarak tespit edilmiştir. Panayır o dönemlerde mevsimlerin başlangıcında yapılan şenlikler olarak kutlanmaktadır. Osmanlı Devleti döneminde panayır geleneğinin daha çok Rumeli coğrafyasında kurulduğu gözlemlenmiştir. Bu tespitten de panayır kavramının Bizans kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. 12. ve 13. yüzyılda meydana gelen Avrupalı kültürünün oluşmasını sağlayan ticari olay “Champagne Panayırları”dır. Champagne Panayırları yıl boyunca devam etmekteydi. Bu panayır farklı kültürlerden farklı ülkelerden farklı milletlerden tüccarları bir araya getirmekteydi. Anadolu’da ise 16. yüzyıl itibarıyla panayır geleneğinin yaygınlaştığı bilinmektedir.

“ Her yıl insanlar ürettikleri ürünlerini panayırda satmaya çalışmakta, gezici tüccarlar ülkenin dört bir yanından panayırın tarihlerini takip ederek satış için oraya gelmektedir.

Panayır geleneğinin teknolojinin gelişmediği, ulaşımın kolay olmadığı dönemlerde eğlence ve alışveriş anlamında insanlarımızı heyecan veren bir kültürel unsur olduğu bilinmektedir. Panayır, ulaşımın günümüz kadar kolay olmadığı zamanlarda büyük çaplı ticaret organizasyonları olarak karşımıza çıkmaktadır. Eski zamanlarda alışverişin ve ticaretin günümüz kadar kolay ulaşılabilir olmaması o dönemlerde panayırda verilen önemi artırmıştır. Ulaşımın gelişmesi ve insanların birlikte yaşama alışkanlığının yerini bireyselliğe yönelmesi sonucu çağımızda panayır kültürü önemini yavaş yavaş yitirmektedir.

Çocukluk dönemimizin en eğlenceli ve heyecanlı dönemleri ilçelerimizde kurulan panayır günleriydi. Farklı yiyecekler yemek, yeni elbiseler almak için ve oyun alanlarında eğleneceğimiz eşsiz eğlenceler için panayırın kurulacağı zamanı beklerdik. Konserler olur, yerel ve ulusal sanatçılar konserlerde eğlenmemize olanak sağlardı. Anne babalarımıza beğendiğimiz elbiseleri veya oyuncakları aldırma için ısrar eder sonunda amacımıza ulaşırdık.

Eski dönemlerde günümüz kadar oyuncak çeşitliliği olmadığı için panayırdan alacağımız oyuncak bizim için tarif edilemez bir heyecan kaynağı olurdu. Günümüzde ise değişen konfor alanlarımızın ve ihtiyaçlarımıza ulaşılabilirliğimizin kolaylaşması sebebiyle panayirlara ilgi azalmıştır. Artık internet üzerinden alışveriş alışkanlığımız artmakta ve alışveriş merkezlerinden ihtiyaçlarımızı giderme yönünde daha fazla tutum sergilemekteyiz. Panayır alanlarında yer alan, sayısını bilmediğimiz kadar alışveriş standını telefonlar aracılığıyla dakikalar içinde gezmekteyiz.

Panayır geleneği, kurulduğu yörelerin kültürel değerlerini tanıtmaya, anlatmaya özelliğini taşımaktadır. Bu sebeple yöresel ürünlerin tanıtımı ve satışının yapılarak yöre halkına maddi olarak bir katkı getirdiği de bilinmektedir. Panayır alanlarına değişik illerden ve yörelerden gelen insanlar da yöresel ürünleri almaktadır. Bir nevi panayır alanları sayesinde yörenin reklamı yapılmaktadır. Kurulduğu yörenin yemekleri oraya özgü giyim ve süs eşyaları satılarak kültürel bir etkileşime olanak sağlamaktadır.

Yemek ve giysi eşyalarının satışının yanında insanların sosyalleşmesine katkı sağlamaktadır. Kurulduğu yörelerde panayırılar genellikle 4-5 gün sürmektedir. Panayirlara gelen satıcılar ise panayır tarihlerine göre sırayla değişik illerde tezgâhlarını açmaktadır. Panayırın tarihleri çocuklar ve yetişkinler kadar gezici esnafın da ilgi ile takip ettiği zaman dilimleridir. Panayırılar, gezici esnafın mallarını satması için olanak sağlamaktadır. Aynı zamanda farklı illerden gelen satıcılar, geldikleri yörelerin kültürel öğelerini de panayırılar aracılığıyla tanıtmaktadır. Son 20 yılda birçok panayırın bittiği gözlemlenmiştir. Panayirlara gelen satıcıların umdukları satışları bulamaması bunun sebeplerinden biridir.

Panayır geleneğinin geçmişten günümüze önemini kaybettiği görüldüğü gibi bazı alanlarda da kendisi açısından gelişim gösterdiği bilinmektedir. Sadece alışveriş ve ticaret alanları olarak kurulmanın yanında eğlence alanlarını da yanında barındırmaya başladığı görülmektedir. Lunaparklar içinde dönme dolap, çarpışan arabalar, atıcılık oyunları gibi çeşitli aktiviteler ile oyunlar yer almaktadır. Panayırılar bu özelliği ile çocuklar için daha da ilgi çekici hale gelmektedir. Panayır geleneğinin yıllar içerisinde festivallere dönüştüğü görülmektedir. Panayır kültürü festivallere oranla daha ufak ve dar alanlı etkinliklerdir. Festivallerin kurulduğu alanlar büyük kentler ve daha geniş alanlardır.

Festivaller, panayır kültürünün daha modern olarak karşımıza çıkmış halidir. Panayır geleneği yerine düzenlenen festival etkinlikleri genellikle o yörenin bilinen ürününü tanıtmaya üzerine kurulmaktadır. **Kiraz Festivali, Portakal Festivali, Zeytin Festivali bu duruma örnek festivallerdendir.** Büyük illerde panayırılar yerine festivaller düzenlenmektedir. Daha kapsamlı olmasının yanında daha geniş çevrelerinde katılımına tanık olmaktadır. Panayır geleneğinin sadece giysi ve yiyecek anlamında kültürel bir etkileşim sağladığını söylemek doğru olmayacaktır. Panayırın kurulduğu yörelerdeki geleneksel oyunları ve sportif faaliyetleri de tanıtmaya, öğretmeye işlevi gördüğü söylenebilir. Farklı illerde kurulan panayırılarda cirit atma, güreş, at biniciliği gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Bu yarışları izlemek ve haberleştirmek için birçok insan bu faaliyetlere katılmaktadır.

Zamanın akışı içerisinde değişen ve etkisini kaybeden bazı geleneklerimiz arasında yer alan panayır kültürünü anlatmaya çalıştık. Bazı kültürel unsurlarımız gibi panayır geleneği de eskisi kadar canlı ve dinamik olmakla birlikte devam etmektedir.

“ Panayırılar genellikle 4-5 gün sürmektedir. Panayirlara gelen satıcılar ise panayır tarihlerine göre sırayla değişik illerde tezgâhlarını açmaktadır. Çocuklar ve yetişkinler kadar gezici esnafın da ilgi ile takip ettiği zaman dilimleridir.

Çiçekler Bir Şölen Yaşamda

Zaman bizi doğanın görsel zevklerinden mahrum bırakma konusunda oldukça acımasız davranıyor. Yolda yürürken kasımpatıları koklamaz olduk, begonvillere selam vermiyoruz artık. Oysa ne güzeldi papatyalardan taç yaptığımız, adına sayısız şarkı yazılan, her sabah güneşin doğuşuyla bizi selamlayan ve gün boyu sabırla dinleyip eşlik eden o güzelim çiçekli zamanlar.

Ah! Özensizlik, umursamazlık, sıradanlık. Her yanımızı saran bir boş vermişlik duygusu... Neden çıktı bu plastik çiçekler? Ayakta duran konserve kutuları süslemiyor artık pencere pervazlarını. Nereye gitti hercai menekşeleriyle övünen, tomurcuk veren sardunyalarıyla konuşan komşular? O uzak kentlerdeki karmaşada her şeye karşı yeniden tomurcuklanan yaşam sevinçlerine yer kalmadı mı? Gökdelenlerin gölgesinde başını kaldıramıyor mu kır çiçekleri? O kentlerin koşuş-

turmasında vazgeçildi mi nergisin kokusundan? Basit yaşamak zorlaştı. İnsanlar kente teslim oldu. PVC pencereler, kauçuk pabuçlar, plastik uzaktan kumandalar, naylon ilişkiler... Çabalamadan güzellikleri ellerinde tutmak isteyen plastik yaşamlar ve sulanması, özen gösterilmesi gerekmeyen, odalara yayılmış, sahibinin hevesinin geçmesini bekleyen plastik çiçekler.

Bundan yaklaşık 4-5 yıl kadar önce bir hükümlünün kavanozda köklendirdiği çiçekleri hatırlıyorum. Onun ruhuna şifa olduğuna, onlara baktıkça umudunu körüklediğine ve yaşam enerjisini artırdığına şahidim.

Çiçekler hayatımızın en mühim anlarında bize eşlik eden yegâne varlıklar değil midir? Sevinçlerimizi; taze açmış, parlak, saf bir çiçekle süslemez miyiz? Hastalarımızı gönüllere ferahlık ve asudelik veren bir çiçekle ziyaret etmez miyiz? O

Melike AKCURA YULDAŞ

Konya Açık Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

pek sevgili kaybettiklerimizin toprağına sevdiği çiçekten dikip yüreklerimize su serpeceğini düşünerek sevgi bağı kurmaz mıyız?

İşte Şark'ın ve Anadolu'nun hisli insanları dile getiremediği veya dile getirse de hakkıyla anlaşılamaaktan korktuğu anlarda çiçekleri konuşturmuş, tabiatı söyletmiş, derdini onlar vasıtasıyla anlatıp bu gizli lisanı ortaya çıkarmışlar. Kimi zaman derdini insanlara değil de kırlarda gezerken parmakları arasına aldığı bir papatyaya anlatmış, hüznünü menekşenin o boynu büküklüğünde görmüş, sevincini baharla tomurcuklarından patlayan kiraz çiçeklerinde duymuş, sevdası bir kızıl goncada mücessem olmuş saklı hisler çiçeklerle ilan edilmiş. Bu hisler, bu duygular, bu sevdalar bize şiirlerle, türkülerle, özlü sözlerle intikal etmiş ve biz de bu inceliklere hissedar olmuşuz. Ancak biz bu zarif kültürün torunları olarak maalesef bu geleneği sürdür-

mevi peyderpey bırakmaktayız. Her geçen gün topraktan uzaklaştığımız gibi çiçekleri de unutmaktayız. Yüce Yaratıcı'nın yeryüzüne türlü dertlere şifa olarak serptiği bu narin yaratıkların isimlerini dahi bilmemekteyiz. Gerek hoş rayihalarıyla gerek görüntüleriyle her biri ayrı bir nimet olan çiçekleri bilmek onları yaratana bir şükür yerine de geçmez mi? Biz bunun yerine kırlara gezmeye çıktığımız zaman farkına varmaksızın onları ayaklarımızla çiğneyerek, düşüncesizce koparıp sonra bir kenara atarak, tabiatı talan ederek bir nevi isyana düşmekteyiz.

Çiçekler doğanın en güzel ve zarif varlıklardır. Renkleri, kokuları ve şekilleriyle insanları büyülerler. Hem doğal güzellikleri hem de sembolik anlamlarıyla hayatımızda önemli bir yere sahiptirler. Çiçeklerin güzelliği sadece görsel bir etki yaratmakla kalmaz aynı zamanda insanların ruh halini de olumlu yönde etkiler. **Özdemir Asaf** "Çiçek Senfonisi" adlı şiirinde ne de güzel hislerimize tercüman olur.

*"Çiçeklerin akşamlarını
Akşamların çiçekleri
Aydınlattır*

*Biri şarkılarla gözleri besler
Yeşillikleri ve sevgilileri
Umutlandırır*

*Çiçekler bir şölen yaşamda
Renklerin en büyük orkestrası...
Dursuz-duraksız çalar her insanda
Sevinci, aldanyı, ölümü ve yası"*

Özdemir Asaf

Çiçekler; şehirde nasıl bahçelerimizi, mimarimizi, çinileri, kitapları hatta mezar taşlarını süslemişse; köyde, kasabada da yazmasından mendiline, baş süslemelerinden yatak örtülerine, kiliminden heybesine, çorabına kadar bütün hayatımızı kuşatmıştır.

Türk Kültüründe Çiçeklerin Yeri

Osmanlı Dönemi, gelenek ve göreneklerin en etkin olduğu dönemdir. Çiçeklerin dili, her millet tarafından lisandan sayılır ve bunun esasının Türklerden alındığı söylenir. İnce bir düşüncenin eseri olan bu geleneklerden biri de pencere önüne konan çiçeğin rengiyle mahalle sakinine verilen mesajdır. Meselâ, pencere önüne konan **sarı renkli çiçek** "Bu evde hasta var, evin önünde hatta bu sokakta gürültü yapmayın." anlamı taşırdı. O mahallelerden geçenler buna göre davranırdı. Pencere önüne konulan **kırmızı çiçek ise** "Bu evde gelinlik çağına gelmiş bekâr kız var, evin önünden geçerken konuşmalarına dikkat et!" manasını içerirdi. Peki, Osmanlı'da sadece çiçek renkleriyle mi karşısındaki insana bir mesaj iletildi? Tabii ki hayır. Bir de âşıkların haberleşme vasıtası mendilleri vardı. Yapay emoji değil mendiller taşırdı mesajı. O dönem aşkın ve âşıkların gizli dili mendiller renkleriyle çok şey anlatırdı. **Beyaz mendil** "Seni seviyorum.", **eflatun** "Yarın pencerenin önünden geçin, mektup vereceğim.", **fıstıklı yeşil** "Dikkatli olalım!", **mor** "Seni çok beğeniyorum.", **kenarı pembe** "Sensiz yaşayamam.", **kenarı sarı** "Birkaç gündür rahatsızım, dışarı çıkamadım.", **kırmızı mendil** "Seni bütün varlığımla seviyorum.", **mavi** "Vefasızsın, kederdeyim." manası taşırdı.

Şaman duasında yaratılış olayının "Yağız yerin altmış türlü çiçekle ilk defa bezendiği zaman sen yaratıldın." biçiminde dile getirilişi çeşitli kaynaklarda "Orta Asya Türk Bahçeleri"nin anlatılışı; **Babür Şah'ın** oluşturduğu "Cennet Bahçeleri"nin bilinişi; **Dede Korkut'ta** yedi kez çiçekten söz edildiği; uçsuz bucaksız

dağların ve bozkırların anılarını yaşatan bir estetiğe sahip "Osmanlı Türk Bahçeleri"nin kuruluşu; başlangıcı bilinmeyen ama yüzyıl öncesine kadar Bursa'da kutlanan "Erguvan Bayramı" adlı özel bir çiçek gününün oluşu, geleneksel kültürümüzde çiçeğin yerinin ve geçmişinin çok eskilere dayandığının kanıtlarıdır.

Çiçekler, Anadolu halkının sosyal yaşamında büyük görevler yüklenmiş; *Nergis, Reyhan, Gülperi, Mine, Şengül* gibi kızlarımıza ad olmuştur. Bunun yanı sıra halkımız deyimlerde de çiçeklere yer vermeyi ihmal etmemiştir. Örneğin; *iyi babalar ailelerine gül gibi bakar, mutlu ve geçim sıkıntısı çekmeyen aileler gül gibi geçinip gider ve çocuklarını el bebek gül bebek büyütürler. Güldükçe güller açılır insanın yüzünde. O güllerin üzerine gül koklanmaz. Ufak tefek kusurlar hoş görülmedir çünkü gül dikensiz olmaz. Çiçeği burnunda âşık, gülüşü gülden güzel bir kız... Bunlar gibi sayısız örnek sıralayabiliriz. Sayfalar yetmeyecektir bu güzel kelimeleri sonlandırmaya ama yazıya nokta koyarken ileri yaşlardaki hanımların yaşadıklarını ima için "Karanfilli günlerimiz geride kaldı." deyimini kullandıklarını anımsamanızı istiyorum. Diliyorum ki karanfilli günleriniz hiç geride kalmayın.*

Çiçekler açsın gönlünüzde...

Kaynaklar

1. Hazini, Yahya. "Gizli Lisan", (Lisan-ı Ezhar) Büyüyenay Yayınları, İstanbul
2. Ayvazoğlu, Beşir

VATAN AŞKIYLA YOĞRULMUŞ BİR HAYAT:

KAZIM KARABEKİR PAŞA DESTANI

“Vazifelerin yerine getirilmesi kahramanlık değildir. Kahramanlık, vazifenin bittiği yerde başlar ve vatan hayrına en aziz varlıkların fedasının sona erdiği yerde tamamlanır.”

Kazım Karabekir Paşa

Abdullah KAYA

Nazilli E Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu Öğretmen

Tarih boyunca bazı kahramanlar vardır. Kahramanlıkları saymakla bitmez ama göz önünde asla olmazlar. En kritik anlarda en hayati zamanlarda kahramanlıklarıyla tarihin seyrini değiştirirler. Milli Mücadele kahramanlarımızın en önemlilerinden biri olan Kazım Karabekir Paşa da böyle büyük bir kahramandır.

Çocukluk Yılları ve Askerlik Hayatına İlk Adım

Tarihler 1882 yılını gösterdiğinde **Kazım Karabekir Paşa** İstanbul'da hayata gözlerini açtı. Küçük bir çocuk iken zekâsı ve üstün meziyetleri ile diğer çocuklardan hemen ayırt ediliyordu. Çocuk yaşta askerliğe merak salmış ve askeri idadiden mezun olduktan sonra harp okuluna kayıt olmuştu. Harp okulunu 1902 yılında başarıyla tamamladı, kurmaylığını da 1905 yılında tamamlayarak görev hayatına başladı.

Kazım Karabekir Paşa; iyi bir eğitim almış, vatanına ve milli değerlerine sıkı sıkıya bağlı, gözü kara, cesaretli bir komutan idi. Kurmay yüzbaşı olarak görev yaptığı esnada Arnavutluk isyanlarının bastırılmasında önemli görevler

üstlendi. Ayrıca Paşa, **31 Mart İsyanı'nı bastıran Harekât Ordusu'nda** da görev aldı. Sahada kendisine verilen vazifeleri başarıyla yerine getiren Paşa, I. Dünya Savaşı'nın başlaması ile üstün komutanlık meziyetlerini harp meydanında göstermeye başladı.

Çanakkale Savaşı'nda da görev alan **Kazım Karabekir Paşa** üstün komutanlık meziyetlerini harp meydanında sergileyerek albay rütbesine yükseldi. Daha sonra Irak Cephesi'nde görevlendirilen Kazım Karabekir Paşa burada İngilizlere karşı başarılı mücadelelerde bulundu. Tarihler 1918 yılını gösterdiğinde I. Kafkas Kolorusu Komutanlığı görevi ile taltif edildi.

I. Kafkas Kolorusu Komutanı olarak göreve başlayan **Kazım Karabekir Paşa**, Rus teçhizatı ve askeri malzemeleriyle güçlendirilen Ermeni ordusuna karşı başarılı savaşlar yaparak Erzincan ve Erzurum'u işgalden kurtardı. Bu esnada bölgede yaşananları tarihe şu sözlerle not düşmüştür; *"Alaca köyünde cenazeler, insanın aklını oynatacak bir halde idi. Bütün çocuklar süngülenmiş, yaşlılar ve kadınlar samanlıklara doldurulup yakılmış, gençler baltalarla parçalanmıştı. Çivilere asılmış ciğerler ve kalpler görünüyordu. Bütün bu acıklı görünüşler, Erzurum'a atılmaya ve oradaki zavallılara yardıma beni mahkûm etmiştir."*

Kazım Karabekir Paşa daha sonra **Kars ve Gümrü'yü işgalden kurtardı**. Doğu bölgesini düşman işgalinden temizledikten sonra düşmanları ağır yenilgiye uğrattı ve oradaki toprakları Mondros Ateşkes Antlaşması'na kadar elde tuttu. Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanınca ve antlaşma gereği ordu terhis edilmek zorunda kalınca Kazım Karabekir Paşa İstanbul'a çağrıldı. İstanbul'a gelen ve memleketin içinde bulunduğu hazin durumu gören ve bu havayı derinden soluyan Kazım Karabekir Paşa İstanbul'da kalmakla vatanın kurtulamayacağını anlayarak sahada görev almak için Genelkurmay Başkanlığına giderek kendisine Doğu bölgesinde görev verilmesini istedi. Bu sırada **Mustafa Kemal Atatürk** ile görüşmelerde bulunarak yapılacaklar hakkında fikir alışverişinde bulundu. **1919 yılında Erzurum'da bulunan Şark Komutanlığı görevine getirildi.**

Milli Mücadele'nin Sadık Komutanı ve Cumhuriyetin Sessiz Kahramanı

Anadolu'da Milli Mücadeleyi başlatmak için Samsun'a çıkan Mustafa Kemal Atatürk'e bağlılığını bildiren **Kazım Karabekir Paşa**, **Mustafa Kemal Atatürk'e şöyle söyleyerek üstün vatanseverliğini tekrar göstermiştir: "Bütün kolordumla emrinizdeyim. Bütün emirleriniz yine eskisi gibi harfiyen ve derhal yerine getirilecektir."**

Erzurum Kongresi'nin toplanmasında ve kararlarının uygulanmasında önemli görevler üstlenen Paşa, Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığında kendisine verilen görevleri başarıyla yerine getirdi. Kars, Ardahan ve Artvin'i düşman işgalinden kurtaran Kazım Karabekir Paşa daha sonra imzalan Gümrü ve Kars Antlaşmalarında heyet başkanı olarak görev aldı ve harp meydanındaki askeri başarısını masadaki barış antlaşmalarında da tekrarladı. Bu başarıları ile **"Şark Fatih'i"** ünvanını aldı.

Kazım Karabekir Paşa, Kurtuluş Savaşı başarı ile tamamlanıp cumhuriyetin ilanından sonra siyasete atılarak **Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasını** kurdu ve partinin başkanı seçildi. Atatürk'e düzenlenmek istenen İzmir suikastine adı karışanlar arasında ismi geçtiği için İstiklal Mahkemesinde yargılandı ve beraat etti. Ama bu durum Paşa'nın kalbinde onarılmaz yaralar açtı. Hayatını harp meydanlarında vatani ve milleti için harcayan, İstanbul hükümetinin emrine rağmen ordusunu terhis etmeyen ve askerlik görevinden istifa etmesine rağmen Mustafa Kemal Paşa'nın hizmetini girmesine karşın kendisine yapılan bu haksız durumu kaldıramadı. Siyaset sahnesinden çekilerek inzivaya çekildi.

Kazım Karabekir Paşa kendisine gelen bitmek bilmeyen istekler ve halk nazarında çok sevilmesi sebebiyle tekrar siyasete girerek 1938 yılında milletvekili seçildi. **1946 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçildi.** Üstün hizmetleri, teşkilatçı şahsiyeti, bağımsızlık ve cumhuriyete giden yolda üstün askeri ve siyasi başarıları, kahramanlıklarıyla tarihimizdeki altın yerini alan Kazım Karabekir Paşa 26 Ocak 1948 yılında Ankara'da hayata gözlerini yumarak hakka yürüdü.

Her Şey Ahlakımızın Yansımasıdır

İsmail EVCİN

Bolvadin Denetimli
Serbestlik Müdürlüğü
Din Hizmetleri Uzmanı

İnsanlık tarihi insan hayatlarındaki ifrat ve tefritten beslenir. Tarih sayfalarında adları silinmez harflerle yazılanlar ya şecaatleri ile ya da fecaatleri ile yer tutarlar. İnsanlara gönderiliş amaçları dünya ve ahiret saadetlerine rehberlik olan **peygamberler**, evrensel anlamda tezahür eden ahlaklarıyla akıllarda kalırlar. **Eyüp Peygamber sabrıyla, Yusuf Peygamber güzel siması ve idareciliğiyle, Süleyman Peygamber hükümlüğüyle, en son Peygamber efendimiz ise ahlakındaki mükemmellikte yâd edilir.** Malumunuz; “Şüphesiz ki sen, yüce bir ahlak üzeresin.” ayeti ile ilahi methe mazhar olmuştur Hz. Peygamber. Bu bakımdan ahlak dinin özüdür. Bunu beyan için Hz. Peygamber’in “Ben başka bir maksatla değil ancak güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.” şeklinde ifadesi vardır.

İslam, insanlara peygamberlerin örnekliğini vaaz ederken rol model olarak ayakları yere basan, toplum içinde yaşayan, beşerî sıfatlar ile teşhiz, insanı öne çıkarır. Bir baba, bir eş, bir damat, bir yeğen, bir kuzen, bir asker, bir devlet adamı, bir hâkim, bir komşu, bir tüccar vs. sıfatlanmış Hz. Peygamber’i ‘üsve-i hasene’ yani **en mükemmel ahlak timsali** olarak sunmuştur.

Ahlak

Dünyada yaşadıklarımız veya ahirette bizi bekleyenler hep bizim ahlak dediğimiz; Allah’a karşı, yaratılmışlara karşı ve nefsimize karşı muamelemiz ile doğrudan alakalıdır. Vaat edilen cennetin ağaçlarının kökü dünyadadır. Biz burada ahlakımızla ya onları sular yetiştiririz yahut o ağaçlardan tutuşacak ateşler cehennemde bize azap olur.

Seyyid Nizam’ın:

“Ahlâk-ı zemîmendir tâmûda sana ateş,

Bir zerre kadar anda, bir âteş-i sûzan yok.”

“Kötü huyların sana cehennemde ateş olacaktır. Yoksa cehennemde bir zerre bile ateş yoktur.”

deyişi ne kadar da doğrudur.

İyilik/kötülük dengesinin ahirette tezahürünü aktaran bir hadis-i şerifte **Peygamber Efendimiz şöyle buyurmaktadır:** “Kıyamet günü, mümin kulun terazisinde güzel ahlaktan daha ağır bir şey bulunmaz. Allah Teâlâ çirkin hareketler yapan, çirkin sözler söyleyen kimseden nefret eder.” insanlar Allah’ın emirlerini ve Hz. Peygamber’in getirdiklerini kabul ve hakkıyla ifâ ile Müslüman olabilirler. Dünyada Hz. Peygamber’i görme şerefine nail olamayanların dualarının “Cennette Peygamberimize komşu olmak.” şeklinde tezahür ettiğine irfanla yoğrulmuş topraklarımızda şahit olmayan yoktur. Bu duru-

mu teşvik eden **Hz. Peygamber** “Benim katımda en sevimliniz ve kıyamet gününde meclisime en yakınınız ahlâkı en güzel olanınızdır. Sizden en sevmediğim ve kıyamet gününde meclisimden en uzakta kalacak olanlar; kibirli kibirli ağız eğerek gösteriş için lügat parçalayan ve çok konuşan kimselerdir.” şeklindeki müjdeli hadisyle Müslümanları ferahlatmakta ve ahlaka, edebe hassasiyetlerini pekiştirmektedir.

Peygamberimiz, ilk eşi Hz. Hatice ile peygamber olmadan çok önce yirmi beş yaşında evlenmişti. Peygamberimiz ilk vahiy geldiği zaman çok korkmuştu. **Hz. Hatice kendisini teselli ederken ona şöyle demişti:**

“Allah Teâlâ hiçbir vakit seni utandırmayacaktır. Çünkü sen akrabalarla iyi münasebette bulunursun, borçluların borcunu ödersin, yoksullara yardım edersin, misafirleri ağırlarsın, doğruları desteklersin, muhtaçların yardımına koşarsın, yüklerini hafifletmeye çalışırsın. Böyle kulunu Allah utandırmaz.”

Hz. Aişe ise Peygamberimizle ilgili şu sözleri söylemiştir:

“Peygamberimiz kimseyi azarlamazdı. Kendisine fenalık edenlere fenalıkla karşılık vermez, onları bağışlardı. İki işte serbest bırakıldığı zaman günah olmadıkça onların kolayını seçerdi. O şey günah olursa ondan insanların en uzak kalanı o idi. Şahsına yapılan fenalığın intikamını almazdı. Ancak suç işleyene hak ettiği cezayı verirdi.”

Bir gün Hz. Hüseyin babası Hz. Ali’den Peygamberimizin ahlâkını anlatmasını istemişti. Hz. Ali oğluna Peygamberimizin ahlâkını şöyle anlattı:

“Peygamberimiz güler yüzlü, güzel huylu, nazik kalpli idi. Hiçbir vakit sert veya dar kafalı değildi.

Ağızından hiçbir müstehcen kelime çıkmazdı. Başkalarının tavır ve hareketlerini eleştirmez veya kötülemezdi. Sevmediği bir hareket karşısında bir şey söylemez ve onunla ilgilenmezdi. Şayet böyle bir harekette bulunan kimse kendi hareketinin uygun bulunmasını isteyecek olursa o kimseyi azarlamadan, kalbini kırmadan bundan vazgeçer yahut susarak bundan hoşlanmadığını o kimseye üstü kapalı anlatmak isterdi.”

Peygamberimiz kendisi için üç şeyden sakınırdı;

1. Tartışma ve çekişme,
2. Lüzumundan fazla söz söylemek,
3. Kendisini ilgilendirmeyen işlerle meşgul olmak.

Peygamberimiz başkaları için de üç şeyden uzak dururdu;

1. Kimseyi eleştirmez,
2. Kimseye hakarete bulunmaz,
3. Başkalarının sırlarına, gizli hallerine muttali olmak istemezdi.

Peygamberimiz söylediği zaman bütün ashabı susar, başlarını eğerek onu dinlerlerdi. Herkes bir şeye güldü mü o sadece gülünserdi. Şayet bir yabancı saygısızlık yaparak Peygamberimize kabaca bir söz söyleyecek olursa Peygamberimiz onu sabır ve sükunetle dinlerdi. Peygamberimiz kendisinin methini dinlemeyi sevmezdi. Biri, gördüğü iyilikten dolayı ona teşekkür edecek olursa onun teşekkürünü kabul ederdi. Peygamberimiz kimsenin sözünü kesmezdi. Peygamberimiz son derece cömert; özü, sözü doğru, temiz, nazik kalpli, hoş sohbet birisi idi. Onunla arkadaşlık edenler ona hayran olurlardı.

Edep

Yüce dinimiz İslâm, insanın maddî

ihtiyaçları kadar ruhî ihtiyaçlarını da dikkate alır ve onun devamlı surette yüce yaratana bağlantı içinde olmasını ister. İnsandaki pozitif değerleri öne çıkararak onu geliştirmeyi, onun özünün bozulmasını önlemeyi, maneviyatını yüceltmeyi hedefler. Maneviyat, inanmak ve ibadet etmenin yanı sıra bu değerlerin insanda meydana getirdiği yüksek bir olgunluktur. Bu olgunluk kavramı içerisinde; Allah'ın emirlerine karşı gelmekten sakınma, doğru sözlü olma, başkalarına iyilik yapma, fedakâr olma, israftan kaçınma gibi özelliklerin yanı sıra insanın önemli manevî değerlerinden biri olan hayâ özelliği de yer alır.

Bütün fenalıkların menşei hayasızlıktır. Kur'an, hayasız toplumların kötülüklerini anlatır. Onların yok olup gittiklerini aniden topraklara karıştırdıklarını haber verir. Nuh tufanı, insanların hayasızlığına karşı yeryüzü ve gökyüzünün gazap ifadesi olarak fıskırtilan suların meydana geldi. İnsanın isyanına yer de gök de öfkelenir. Yeryüzündeki hayasızları o sular temizledi. Kötülerden ve kötülüklerden eser bile kalmadı.

Ad kavmi de öyledir hayasızlıkları sebebiyle mahvolmuştur. Sanayi ve fenleri onları kurtaramadı. Lut kavmi de öyle. Haya perdesini yırtanlara ilahi bir ders. Devletlerin, milletlerin tarihe karışma sebebi budur. Hani koskoca imparatorluklar? Hani o yıldızlı medeniyetler? Hep hayasızlığın kurbanı olmuşlardır. Kur'an bunları hikâye için değil ikaz ve ibret vesikaları için anlatır.

Hayâ

Hayâ duygusu, insanın yaratılıştan sahip olduğu bir olgudur yani fitridir. Bazı istisnalar bir tarafa bırakılırsa en ilkel toplumların bile bir şekilde hayâ duygusuna

sahip oldukları bilinmektedir. Bu itibarla farklı kültür ve milletlerde çeşitlilik arz etse de temelde hayâ duygusunun insanlığın ortak değerlerinden olduğu ifade edilebilir.

Hayâ duygusu, kişilik za'fı değil aksine erdemlilik ve fitratın bir gereğidir. Ayrıca kişinin davranışlarına yön vermede ve kişiliğini ortaya koymada âdeta bir mihenk taşıdır. İnsanın yaratılıştan sahip olduğu bu duygunun gelişmesinde ve davranışlara yansımada dinin önemli bir yeri vardır.

Hız. Peygamberin konu ile ilgili hadisleri, hayânın imanla ilişkisine dikkat çekmenin yanı sıra onun bütünüyle hayır olduğuna vurgu yapmakta ve hayânın ilâhî dinlerin ortak kabullerinden biri olduğuna işaret etmektedir.

Dinî hayâ, iman ile kazanılan bir erdemdir. Mümin, yüce Allah'ın kişinin bütün fiillerini yakinen bildiğine, ahirette bunlardan hesaba çekileceğine ve sonuç olarak da bunların karşılığına göre cennet veya cehenneme gideceğine inanır. Bu inancı onun kötülüklerden uzaklaşmasında büyük bir rol oynar ki bu da dinî hayânın bir sonucudur. Genellikle utanma, sıklık ve çekinme olarak algılanan hayâ, İslâm bilginlerince benimsenen, Allah'ın emir ve yasaklarına aykırı davranmaktan sakınmak anlamıyla daha geniş bir anlam kazanmıştır. Bu yönüyle hayâ, birey vicdanına bağlı ahlâkî bir özellik olarak kalmaktan öte toplumsal huzur ve barışa da önemli katkıları olan bir haslettir.

Her Cuma hutbelerinin sonunda âşinâ olduğumuz ayette: “*Şüphesiz Allah; adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarına yardım etmeyi emreder; hayasızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.*” şeklinde ikaz ediliyoruz. Ahlakımız Kur'an-ı Kerim olsun, hayatımız iman olsun, ahiretimiz selamet olsun. Amin...

Özsevginin Sağlıksız Hali:

NARSİSİZM

“ Narsistik kişiler eleştiriyi kabul etmekte zorluk çekerler. Partnerleri tarafından eleştirildiklerinde bunu kişisel bir saldırı olarak algırlar. Karşılık vermek için savunmacı ya da saldırgan tavırlar sergileyebilirler.

Nurgül AÇIKGÖZ

İnegöl Denetimli Serbestlik
Müdürlüğü
Psikolog

Narsisizm kelime kökeni itibarıyla ismini mitolojideki "Narcissus" isimli genç adamın hikâyesinden alır. Hikâye şöyledir: Güzel bir genç olan Narcissus, suda kendi suretini görür. Ona âşık olur ve tatmin edilemez arzularla kendi yansımasını gördüğü suda ölür. Hatta bazı kaynaklara göre öldüğü yerde bir çiçek açar, bu çiçek nergistir. Hikâyedeki ana özellik ilk başta Narcissus'un kendisine duyduğu tuhaf sevgi gibi görülebilir. Kendi suretinin büyüünden çıkamayan Narcissus'un sonu o görüntüde boğulmak olur. Böyle baktığımızda bu durum kendinden başkasını göremeyen benmerkezciliğinin, kibrinin bir cezasıdır. Bu mit, narsisizmin psikolojik kavramını tanımlamak için metafor olarak kullanılır. Narsistik bireyler de tıpkı Narcissus gibi sadece kendilerine hayranlık duyarlar ve diğerleriyle derin ve sağlıklı ilişkiler kurmakta zorlanırlar.

Narsistik kişiler, ilişkilerinde genellikle karşı tarafa duygusal anlamda yatırım yapmakta zorlanırlar. Kendilerini sürekli haklı ve üstün görme eğilimleri nedeniyle partnerlerinin duygusal ihtiyaçlarını görmezden gelebilirler. Bu durum ilişkilerde dengesizliğe yol açar ve partnerin kendisini değersiz hissetmesine neden olabilir.

Narsistik bireylerin ilişkilerde karşılaştığı başlıca sorunlardan bazıları şunlardır:

Empati Eksikliği

Narsistik kişilerin empati kurma yetenekleri sınırlıdır. Bu, partnerin duygularını anlamakta ve ona destek olmakta zorlanmalarına yol açar. Empati eksikliği, partnerin yalnız ve anlaşılmamış hissetmesine neden olabilir.

Manipülatif Davranışlar

Narsistik kişiler, istediklerini elde etmek için sık sık manipülatif

“ Narsistik kişiler, ilişkilerinde genellikle karşı tarafa duygusal anlamda yatırım yapmakta zorlanırlar. Kendilerini sürekli haklı ve üstün görme eğilimleri nedeniyle partnerlerinin duygusal ihtiyaçlarını görmezden gelebilirler.

davranışlarda bulunurlar. Partnerlerini kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmeye çalışabilir ve bu da ilişkinin sağlıklı bir temelde ilerlemesini engeller.

İlgisizlik ve İlgiyi Yönetme

Narsistik bireyler, ilişkilerde ilginin sürekli kendilerinde bekler. Partnerlerini kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmeye çalışabilir ve bu da ilişkinin sağlıklı bir temelde ilerlemesini engeller.

Eleştiriye Tahammülsüzlük

Narsistik kişiler eleştiriye kabul etmekte zorluk çekerler. Partnerleri tarafından eleştirildiklerinde bunu kişisel bir saldırı olarak algırlar. Karşılık vermek için savunmacı ya da saldırgan tavırlar sergileyebilirler. Bu durum sağlıklı bir tartışma ortamının oluşmasını engeller.

Bağlanma Sorunları

Narsistik bireyler genellikle derin bir duygusal bağ kurmakta zorlanırlar. İlişkilerde yüzeysel bir bağ

geliştirme eğilimindedirler ve partnerlerinden duygusal olarak uzak kalabilirler. Bu da ilişkinin uzun vadede sürdürülebilirliğini olumsuz etkiler.

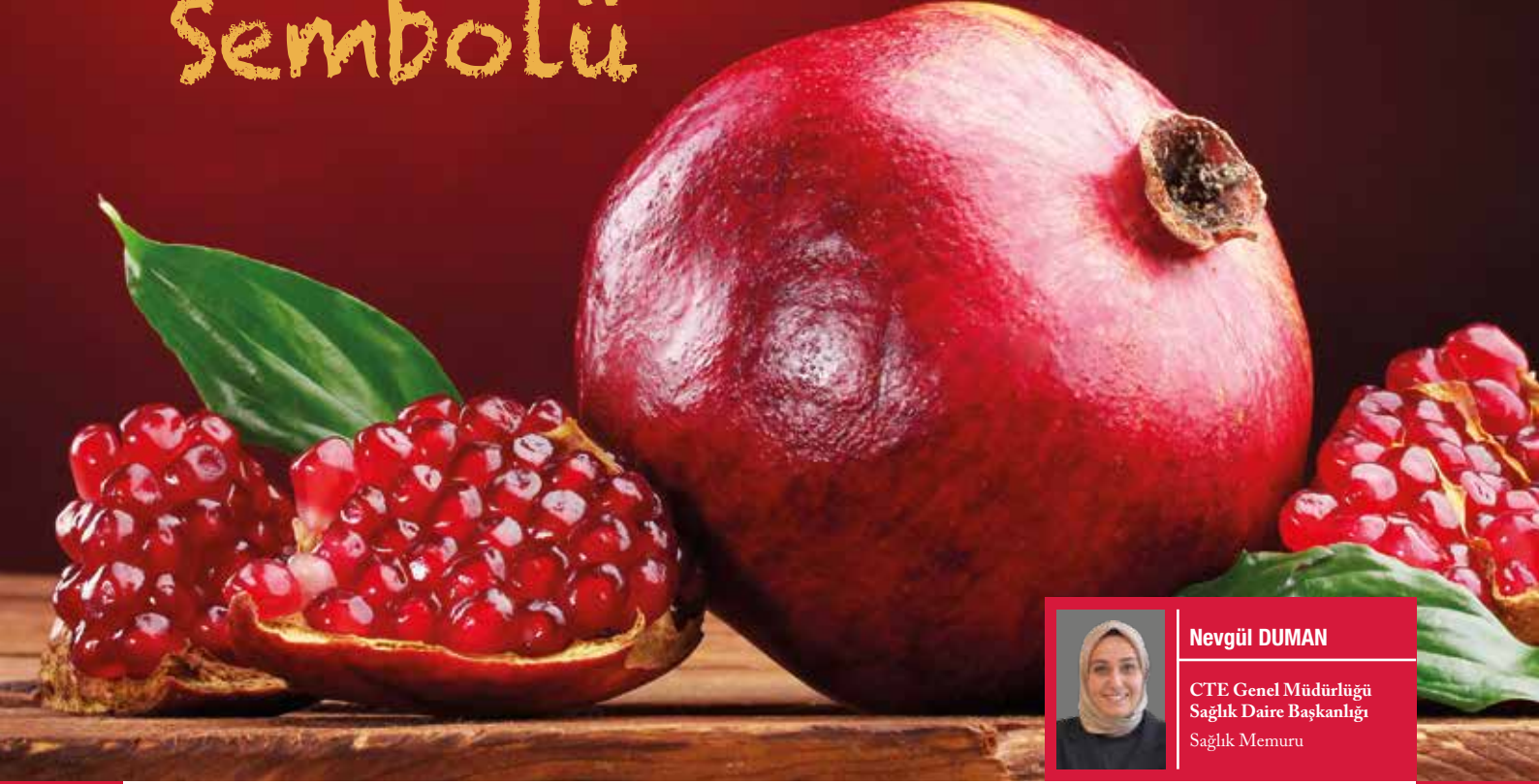
Maddelerden de görüldüğü üzere narsisizm, ilişkilerde derin yaralar açabilen bir kişilik bozukluğudur.

Narsistik bireyler; empati eksiklikleri, manipülatif davranışları ve duygusal mesafeleri nedeniyle ilişkilerini sağlıklı bir şekilde sürdüremezler. Bu tür ilişkide partner, zamanla tükenmiş ve değersiz hissetmeye başlayabilir. Narsisizmle başa çıkmanın en etkili yollarından biri terapi ve profesyonel destek almaktır. Narsistik bireylerin farkındalık kazanmaları ve ilişkilerinde daha sağlıklı iletişim kurmaları hem kendileri hem de partnerleri için olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Kaynaklar

1. Eldoğan, D. (2016). Hangi Narsizm? Büyükleme ve Kırılgan Narsisizmin Karşılaştırılmasına İlişkin Bir Gözden Geçirme. Türk Psikoloji Yazıları, 19 (37), 1-10
2. Korkmaz, S. (2022). Romantik İlişkilerde Narsizm ve Manipülasyon İlişkisi. Proceeding Book, 271

Bolluk ve Bereketin Sembolü

Nevgöl DUMAN

CTE Genel Müdürlüğü
Sağlık Daire Başkanlığı
Sağlık Memuru

Nar; içinde küçük çekirdekleri ve meyve gövdesini oluşturan yüzlerce taneciği bulunan, hafif ekşi ve bazen tatlı tadı olan, ılıman iklimlerde yetişen bir meyve türüdür. Ayıklaması meşakkatli olsa da bu meyvenin saymakla bitmeyen faydaları vardır.

Bir tane narın suyundan yapılan içecek ile günlük C vitamini ihtiyacının neredeyse yarısını karşılayabilirsiniz. Yüksek C vitamini değerinin dışında kalp, diyabet ve enfeksiyon hastalıklarına karşı koruyucu etkisi, kansere karşı antioksidan özelliği bilimsel araştırmalarda ortaya konmuştur. Ayrıca yüksek lifli yapısı ile tokluk hissi vererek diyetlerde de yerini almıştır.

12-15 kg arası nar tanesinden bir litre nar ekşisi elde edilir.

Bu eşsiz meyvenin çiçeğinden çay, kabuğundan bitkisel yağ, tanelerinden nar sirkesi, nar suyu ve nar ekşisi yapılmaktadır. Ülkemizde en çok nar ekşisi olarak salataları şenlendirir. Eylül ve ekim aylarının gelmesi ile özellikle Hatay, Adana, Antalya, Mersin, Muğla illerimizde bir telaş başlar, özenle toplanan narlar ikiye bölünür, arkalarından vurarak taneleri ayırmaya çalışılır. Bu zor ve zaman alıcı işlemde sonra büyük bakır kazanlarda odun ateşinde kaynatılmaya başlanır. Yaklaşık 12-15 kg arası nar tanesinden 1 litre nar ekşisi elde edilir. Bu kadar zahmetli işlemlerden sonra bol zeytinyağlı domates, roka ve soğandan yaptığınız salatınıza nar ekşisi döktüğünüzde yüzünüzde oluşan gülümsemeye tüm emekler değerlidir.

Çok ilginçtir mitolojide mevsimlerin oluşumunda narın etkisi olduğu düşünülür ve şöyle bir olay anlatılır: Rivayet odur ki Hades, bereket tanrısı Demeter'in kızı Persephon'u kaçıtır. Persephon'un bir daha yeryüzüne çıkmasını engellemek için ona bir nar ikram eder. Buna göre Persephon ne kadar nar tanesi yerse o kadar süre toprak altında kalması gerekmektedir. Nar tanelerinden 4 tanesini yiyen Persephon, yılın 4 ayını toprak altında geçirmek zorunda kalır ve Demeter yılın dört ayında bereket dağıtmayı durdurur. Bu ayların kış aylarına denk geldiği söylenmektedir. Kim bilir belki de bu yüzden bereketin sembolüdür nar.

Neden Şemsiyelerin Çoğu Siyahtır?

Ayşe GÖKCE

Söke T Tipi Kapalı ve Açık
Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Şemsiye, ilk olarak 3400 yıl önce Mezopotamya'da bir rütbe, ayrıcalık sembolü olarak özellikle yakıcı güneşten korunmak için kullanılmaya başlanmıştır. Bugün yağmurdan korunmak için kullandığımız şemsiyeler aslında güneşten korunmak için kullanılırdı. Tarihi film meraklıları, bir kölenin tuttuğu şemsiyenin altında tahtında otururken palmiye yapraklarıyla yelpazelenen hükümdarları hatırlayacaktır veya ellerinde rengârenk fırırlı şemsiyelerle yemyeşil parklarda kavalieriyle dolaşan aristokrat bayanları. Bugün bile plaj ve balkonlarda güneşten korunmak için şemsiyeler kullanılır.

Mezopotamya'dan Avrupa'ya Şemsiyenin Yolculuğu

MÖ 1200'lü yıllarda şemsiye Mısır'da dini bir anlam kazanmıştır. Mısırlılar gökyüzünün, tanrının vücudundan yapılmış dünyayı koruyan bir şemsiye olduğuna inanıyorlardı. Başlarının üzerinde taşıdıkları şemsiye onlar için yüksek ahlak sembolüydü. Romalılar şemsiyeye Mısırlılar aracılığı ile tanışmışlardır. Ancak şemsiye kadınsı bir aksesuar olarak görüldüğünden erkekler tarafından hiç kullanılmamıştır. Şemsiyeler o dönemde yağlı kâğıttan yapılmaktaydı. Romalı kadınlar güneşten korunmak dışında yağmuru da geçirmedini fark edince şemsiyeyi yağmurda da kullanmaya başlamıştır.

Avrupa'da şemsiyelerin yaygın kullanımı 1700'lü yıllara rastlar. Bu yıllarda yünlü kumaşlardan yapılan şemsiyelerin üstü bir çeşit yağla sıvanırdı. Kumaşın su geçirmesini engelleyen bu yağ şemsiyeye siyah bir renk veriyordu. Siyah renk o dönem erkeklerinin ciddiyetini yansıttığı için erkekler tarafından da özellikle yağmurdan korunmak için kullanılmaya başlanmıştır. Böylece beyaz güneş şemsiyeleri hanımların, siyah yağmur şemsiyeleri de erkeklerin vazgeçilmez aksesuarı olmuştur.

Mantis Karidesi

Ersin KAYA

Eregli (Konya) T Tipi
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Mantis karidesi, bilimsel adıyla stomatopoda doğanın en ilginç canlılarından biri olarak bilinmektedir. Küçük boyutlarına rağmen inanılmaz yeteneklere sahip olan bu canlı, “küçük dev” tabirinin mükemmel bir örneğidir. Ortalama boyları 10 ile 38 cm arasında değişen mantis karidesi, küçük bir canlı olmasına rağmen vücuduna oranla dünyanın en güçlü yumruğuna sahip olmasıyla ünlüdür. Bu yüzden sık sık “Uzay Karidesi” ya da “Denizlerin Boksörü” olarak anılır.

Mantis karideslerinin yumruğu inanılmaz bir güce ve hıza sahiptir. **Yumruğu 0.22 kalibrelilik bir mermi kadar güçlüdür ve saatte 80 kilometreye ulaşan hızıyla suyu kaynatacak kadar yüksek bir enerji üretir.** Bu güç o kadar etkileyicidir ki bir darbesiyle sert kabuklu avlarının zırhlarını kolaylıkla kırabilir. Hatta yumruklarıyla etraflarında suyu buharlaştırarak şok dalgaları yaratabilirler. Bu yumruklar hedefi vurmasa bile etki alanındaki avları sersemleterek onların kaçmasını engeller. Bilim insanları, bu inanılmaz darbe gücünün nasıl gerçekleştiğini çözmek için bu canlıların moleküler yapılarını incelemeye koyulmuştur.

Mantis karidesinin bu inanılmaz darbe yeteneğinin ardında yatan sır, kollarının yapısında gizlidir. **Kollarının dış tabakası sert bir seramik malzemedir oluşurken iç tabakası esnek biopolimerlerle kaplıdır.** Bu katmanlar, karidesin ürettiği muazzam güce dayanmasını sağlar. Üst katman çarpma anında direnci artırırken iç katman esneme kabiliyetiyle çatlamayı engeller. Bu olağanüstü yapının ileri teknolojilerde özellikle savunma ve tıp alanlarında kullanılabileceği düşünülmektedir. Bu yapıyı taklit ederek daha dayanıklı malzemeler ve protezler üretmek mümkün olabilir.

Mantis karideslerinin bir diğer olağanüstü özelliği ise **gelişmiş görme du-yularıdır.** İnsan gözünde üç farklı renk algılama reseptörü bulunurken **mantis karidesleri tam 16 farklı reseptöre sahiptir.** Bu reseptörler sayesinde geniş bir renk yelpazesi, ultraviyole ışık ve polarize ışık dâhil olmak üzere birçok ışın türünü algılayabilirler.

Mantis karidesi neredeyse **360 derece görüş açısına sahip gözleriyle çevresindeki dünyayı bizim hayal edemeyeceğimiz şekilde görür.** Bu gözlerin aynı zamanda kanserli hücrelerin tespitinde ya da beyin aktivitelerinin izlenmesinde kullanılabilecek potansiyele sahip olabileceği düşünülmektedir.

Özetle mantis karidesi hem muazzam yumruk gücü hem de eşsiz görme yetenekleriyle doğanın en sıra dışı yaratıklarından biridir. Bu küçük canlı, vücuduna oranla dünyanın en güçlü yumruğuna sahip olmasının yanı sıra bilimin ilham kaynağı olmaya devam etmektedir. **Onun fiziksel yapısı ve yetenekleri, gelecekte mühendislikten tıba birçok alanda yeni buluşların kapısını aralayabilir.**

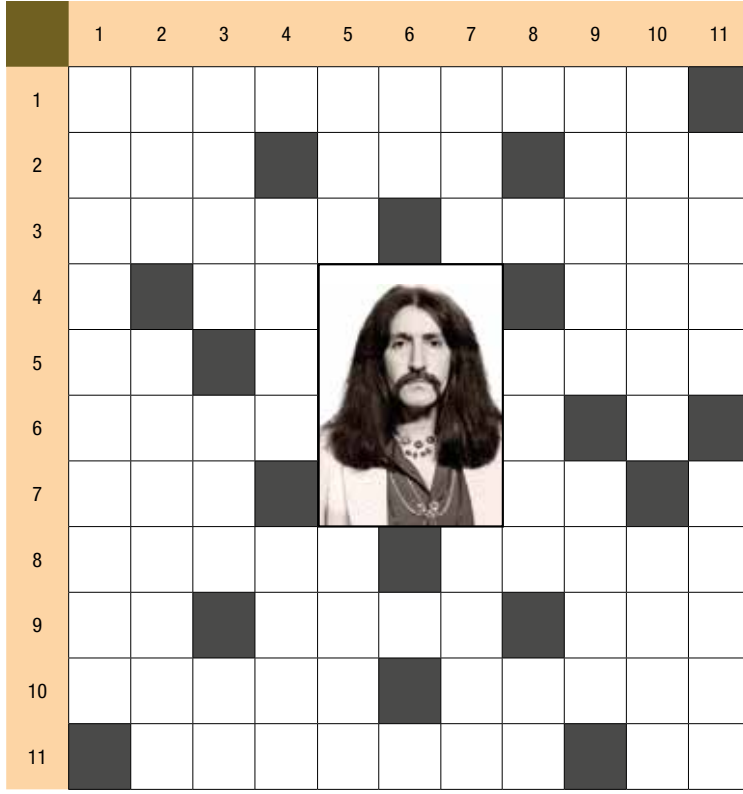

Osman HALILOĞLU

Trabzon E Tipi Kapalı Ceza
İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Bulmaca

Kare Bulmaca

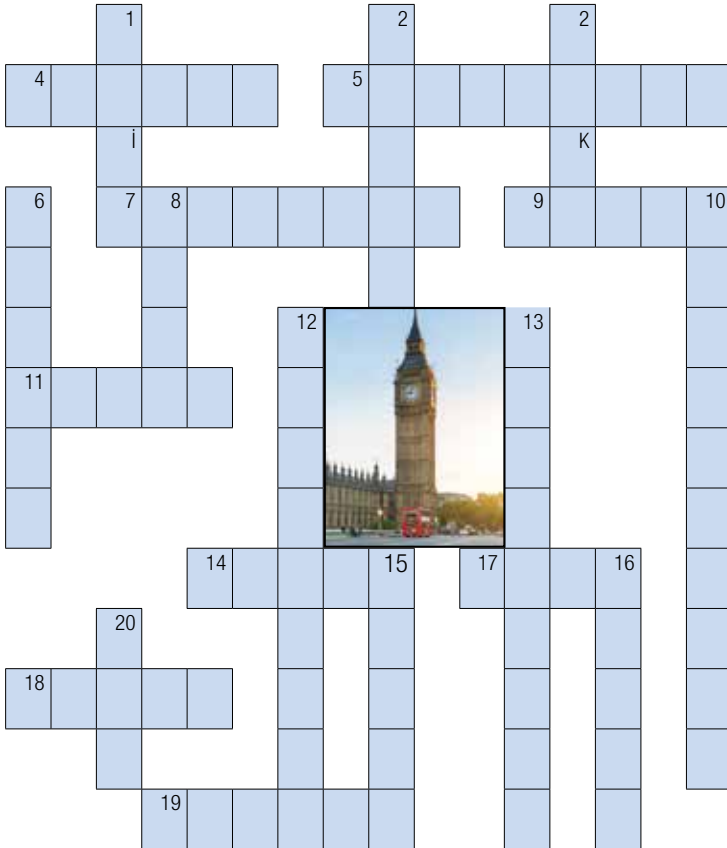
SOLDAN SAĞA

1. Anadolu rock türünün kurucularından bir sanatçımız
2. Bir göz rengi - Yemin - Arapça en yüksek
3. Bir ay - Bir konuyu bir sebebe dayandırma
4. Titan elementinin simgesi - Anne
5. Belirti, nişane - Dere yatağı
6. Lak ile cilalanmış
7. İnsansız hava aracı kısaltma - Cümlede bir bağlaç
8. Yemek işi - Yazı aracı
9. Rütbesiz asker - Aynı biçimde - Tembih sözü
10. Etkileme - İtalya'da yaşamış bir halk
11. Naziklik - Hangi şey

YUKARIDAN AŞAĞI

1. Egoistlik
2. Bir erkek ismi - Görünüşte
3. Türk müziğinde bir makam - Yağmur - Farsça üç
4. Toplumun en küçük birimi - Birbirine tamamen benzeyen
5. Ün - Otlak
6. Manganez elementinin simgesi
7. Gelecek - Kalın duvarlı yapı
8. Masallarda adı geçen kuş - Beygir
9. Yayvan, çukurca kap - Bir bilginin ulaştırılmasını emretmek
10. İmkân - Güvenli manasında isim
11. Çevik, hareketli olan - Peygamberimizin (sav) annesinin ismi

Sarmal Bulmaca

1. Kedi, köpek yavrusu
2. Elmasların ayar ölçüğü
3. Ana düşünce, temel kural
4. İngiltere'de bir şehir
5. İspanya'da bir şehir
6. Ukrayna'da bir şehir
7. Danimarka'da bir şehir
8. Norveç'te bir şehir
9. İtalya'da bir şehir
10. Bulgaristan'da bir şehir
11. Bir yılan türü
12. İsveç'te bir şehir
13. Macaristan'da bir şehir
14. Gemi ve tekneleri suya indirmek için kullanılan mekanizma ve araç
15. Rusya'da bir şehir
16. Rusya'da bir şehir
17. Destansı
18. Değerli bir taş
19. Almanya'da bir şehir
20. Rusya'da bir şehir

“Vatanı korumak
çocukları korumakla başlar.”

K. Atatürk

11 EKİM
DÜNYA KIZ ÇOCUKLARI GÜNÜ

DEĞER

Tasarım: Halil İbrahim GÜNEŞ

Yıkılmaz KALE

Mustafa GÜNAY

Kayseri 2 No.lu T Tipi
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Ne demirden dağlar ne dev ordular
Bu aziz milleti keser mi sandın?
Yazarken tarihi bize sordular
İzinsiz bir rüzgâr eser mi sandın?

Bizim birlerimiz bin olur gider
Yüce terazide bir milyon eder
Düşmana yazgıdır hüznün ve keder
Türk'e hasım olan güler mi sandın?

Âlimi, arifi hem cengâveri
Zalimin celladı, mazlum yaveri
Türkü, Kürdü, Lazı, Çerkezi, Azeri
Kardaş kardaşına küser mi sandın?

Şunu iyi belle; bu koca devlet
Yıkılmaz! Sarsılmaz! Oldukça "Millet"
Öteki, beriki o nakıs zillet
Bu halktan elini çeker mi sandın?

Otur, ağla şimdi kör talihine
Aç bak ders alırsın Türk tarihine!
Bu vatan yar olur tek sahibine
Seven sevdiğini üzer mi sandın?

İstikbalimizde istiklal vuslat
Bu yoldan ayrılma sakın ha evlat!
Göğsündeki iman, ne kudret heyhat!
İblis bileğini büker mi sandın?

